

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Využití Zoologické zahrady Hodonín v cestovním ruchu jižní Moravy

Utilization of Hodonín Zoo in South Moravian Tourism

Student:
Vedoucí bakalářské práce:

Jana Zemská
doc. Ing. Václav Lednický, CSc.

Ostrava 2011

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra managementu

Zadání bakalářské práce

Student: **Jana Zemská**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6501R006 Ekonomika cestovního ruchu
Specializace: 02 Ekonomika cestovního ruchu
Téma: **Využití Zoologické zahrady Hodonín v cestovním ruchu jižní Moravy**
Utilization of Hodonin Zoo in South Moravian Tourism

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Metodika zpracování a cíl práce
  3. Teorie problematiky cestovního ruchu
  4. Vymezení a charakteristika ZOO
  5. Výsledky průzkumu
  6. Závěr a doporučení
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

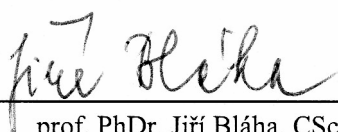
DANĚK, A.; GLET, J. *Jižní Morava*. 1. vyd. Praha: Jan Vašut, 2005. 128 s. ISBN 80-7236-379-4.
FOKT, M. *Zoologické zahrady České republiky a okolních zemí*. 1. vyd. Praha: Academia, 2008. 398 s. ISBN 978-80-200-1620-1.
HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

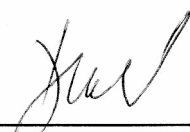
Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Václav Lednický, CSc.**

Datum zadání: 26.11.2010

Datum odevzdání: 11.05.2011

prof. PhDr. Jiří Bláha, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem pramenů, které uvádím v přiloženém seznamu literatury. Místopřísežně prohlašuji, že přílohy, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

Datum odevzdání práce: 10. května 2011

.....

Jana Zemská

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce doc. Ing. Václavu Lednickému, CSc. za ochotu, cenné rady a připomínky poskytované v průběhu celého řešení bakalářské práce. Dále Ing. Radomíru Dohnalovi a Věře Vejplachové za ochotu a poskytnutí potřebných informací a rad k Zoologické zahradě Hodonín.

Rovněž děkuji celé rodině a přátelům za umožnění studia na VŠB-TU Ostrava. Za jejich podporu, pochopení a povzbuzení během studia.

Obsah

1.	Úvod.....	- 8 -
2.	Metodika a cíl práce.....	- 9 -
3.	Teorie cestovního ruchu.....	- 10 -
3.1.	Zoologické zahrady.....	- 12 -
3.1.1.	Stručná historie zoologických zahrad na území ČR	- 12 -
3.1.2.	Rozvoj českých zoologických zahrad po roce 1989	- 13 -
3.1.3.	Úloha moderních zoologických zahrad v novém tisíciletí.....	- 15 -
3.2.	Unie českých a slovenských zoologických zahrad – UCSZ.....	- 15 -
3.3.	Stručná charakteristika zoologických zahrad na jižní Moravě	- 17 -
4.	Charakteristika města Hodonín a jeho okolí.....	- 20 -
4.1.	Jižní Morava	- 20 -
4.2.	Okres Hodonín	- 21 -
4.3.	Město Hodonín	- 22 -
5.	Zoologická zahrada Hodonín.....	- 24 -
5.1.	Chovatelské úspěchy.....	- 25 -
5.2.	Historie a vznik ZOO.....	- 27 -
5.3.	Cíle ZOO.....	- 27 -
5.4.	Cílové skupiny	- 28 -
5.5.	Vývoj ZOO lze ohraničit řadou časových mezníků kam patří:	- 29 -
5.5.1.	Plány ZOO do budoucna.....	- 30 -
5.6.	Akce pořádané zoologickou zahradou	- 31 -
5.7.	Charakteristika pavilonů	- 33 -
5.8.	Vzdělávací centrum velkých kočkovitých šelem v ZOO Hodonín	- 38 -
5.9.	Útulek pro psy a kočky	- 40 -
6.	Srovnání Zoologické zahrady Hodonín s jinými ZOO v regionu.....	- 41 -
6.1.	Charakteristika srovnávaných zoologických zahrad.....	- 41 -
6.2.	Srovnání hodnot z vybraných zoologických zahrad	- 44 -
6.3.	Srovnání ekonomických údajů.....	- 46 -
7.	Výsledky průzkumu	- 48 -
7.1.	Rok 2007.....	- 48 -
7.2.	Rok 2008.....	- 49 -

7.3.	Rok 2009.....	- 52 -
8.	Návrhy a doporučení.....	- 55 -
9.	Závěr	- 57 -
	Seznam použitých zdrojů	- 58 -

SEZNAM ZKRATEK

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALAŘSKÉ PRÁCE

SEZNAM PŘÍLOH

1. Úvod

Cestovní ruch hraje v současnosti důležitou roli. Souvisí jak se službami tak i s ekonomikou.

Zájem lidí poznávat nová místa zvyšuje návštěvnost některých turistických destinací, jiné láká touha po odpočinku a relaxaci, adrenalin nebo sport. I pro tyto zájemce se najde v cestovním ruchu spousta možností.

K relaxaci a odpočinku poslouží i návštěva zoologických zahrad. Nejen, že se příjemně odreagujeme, dozvíme se i řadu nových informací týkajících se chovaných zvířat.

Na světě existuje nespočet zoologických zahrad, na území České republiky je jich celkem dvacet dva. [35]

V jihomoravském kraji se nacházejí tři zoologické zahrady, a to Zoologická zahrada města Brna, Zoopark Vyškov a Zoologická zahrada Hodonín.

Zoologická zahrada Hodonín se nachází v odlehlé části města Hodonín, v Bažantnici. Letos oslaví třicáté šesté výročí svého vzniku. Je také členem Unie českých a slovenských zoologických zahrad. Součástí jsou moderně pojaté expozice se zvířaty a od roku 2007 také moderní vzdělávací centrum, které se podílí na vzdělávání studentů a zájemců. Pořádají se zde různé akce, kterých se mohou účastnit i děti všeho věku. Pro pobavení nejmenších se v ZOO nachází zábavní atrakce, houpačky, kolotoče, bufety a obchod se suvenýry.

2. Metodika a cíl práce

Po shromáždění veškerých potřebných informací z různých zdrojů jsem se pustila do zpracovávání. Bakalářskou práci jsem rozdělila na část teoretickou a část praktickou.

V teoretické části jsem se zaměřila především na všeobecné definování cestovního ruchu a stejně tak na všeobecnou definici zoologických zahrad. Popsala jsem historii zoologických zahrad, rozvoj a úlohu, kterou v novém tisíciletí tyto zahrady zastávají. Zmínila jsem se také o Unii českých a slovenských zoologických zahrad. Dále jsem se zaměřila na charakteristiku zoologických zahrad nacházejících se na Moravě, jedná se o ZOO Hodonín, Zoopark Vyškov a ZOO města Brna.

Největší pozornost jsem věnovala Zoologické zahradě Hodonín, která tvoří převážnou část mé práce. Zmínila jsem se o historii, vzniku, cílech, rozvoji, ale i chovatelských úspěších hodonínské ZOO. Dále jsem charakterizovala jednotlivé pavilony, vzdělávací centrum a také útulek pro kočky a psy, i ten je součástí hodonínské zoologické zahrady. Vzhledem k tomu, že součástí cestovního ruchu je i ekonomika, zaměřila jsem se na ekonomické vztahy týkající se samotných příjmů a nákladů. Tyto parametry jsem srovnala s ostatními zoologickými zahradami, konkrétně se Zoologickou zahradou Zlín a Zoologickou zahradou města Brna.

Dílčí cíle jsem si stanovila následující:

- zpracovat historii a vznik Zoologické zahrady Hodonín
- porovnat návštěvnost hodonínské ZOO se zlínskou a brněnskou zoologickou zahradou
- srovnat ekonomické parametry hodonínské zahrady se Zoologickou zahradou Zlín a Brno na základě údajů z výročních zpráv.

Hlavním cílem mé práce je především sestavení charakteristiky Zoologické zahrady Hodonín, jejíž zřizovatelem je město Hodonín.

3. Teorie cestovního ruchu

Cestovní ruch je z pohledu jednotlivce i společnosti významný společensko-ekonomický fenomén. Každoročně představuje největší pohyb lidské populace za poznáváním, rekreací a naplněním vlastních snů z příjemné dovolené. „Je součástí spotřeby a způsobu života obyvatel zejména ekonomicky vyspělých obyvatel.“ Jak uvádí Hesková (2006, str.9)

Indrová [5] definuje cestovní ruch jako činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí (mimo místo bydliště) a to na dobu kratší než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.

„Subjekt cestovního ruchu reprezentuje účastník cestovního ruchu. Z ekonomického hlediska je jím každý, kdo uspokojuje svoje potřeby spotřebou statků cestovního ruchu v době cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase.“ Jak uvádí Hesková (2006, str.13)

„V domácím cestovním ruchu ve vztahu k určitému místu je za stálého obyvatele považována osoba, která v tomto místě žije alespoň šest po sobě jdoucích měsíců před příjezdem do jiného místa na dobu kratší šesti měsíců.“

„V domácím cestovním ruchu je návštěvníkem osoba, která má trvalé bydliště v dané zemi a která cestuje na jiné místo v zemi mimo své bydliště na dobu kratší než šest měsíců, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.“ Jak uvádí Indrová (2007, str. 13)

Hesková [4] definuje turistu jako osobu, která v domácím, resp. v zahraničním cestovním ruchu splňuje kritéria návštěvníka. Účast turisty na cestovním ruchu je spojena alespoň s jedním přenocováním. „Z hlediska délky pobytu se rozlišuje :

- Turista na dovolené, který pobývá na daném místě více než určený počet nocí nebo dní.
- Krátkodobě pobývajícím turistu, který cestuje na dobu nepřekračující určený počet nocí nebo dní, ale zahrnuje pobyt alespoň s jedním přenocováním.“ Jak uvádí Hesková (2006, str. 14)

Výletník je definován jako návštěvník, který necestuje na kratší dobu než 24 hodin s tím, že přenocuje v navštíveném místě.

Za objekt cestovního ruchu je považováno vše, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Jde o kulturu, přírodu, hospodářství a podobně. Objekt cestovního ruchu je nositelem nabídky. [4]

Cestovní ruch dle místa realizace

Členění podle území, na kterém cestovní ruch probíhá. „Dle tohoto kritéria je cestovní ruch členěn na:

- Domácí cestovní ruch, při němž účastníci nepřekračují státní hranice své země. Je to cestovní ruch domácího obyvatelstva na území jejich státu.
- Zahraniční cestovní ruch, při kterém vždy dochází k překračování hranic.
- Mezinárodní cestovní ruch je nejširším pojmem z hlediska územní realizace cestovního ruchu. Zahrnuje pohyby účastníků cestovního ruchu mezi státy, bez konkrétního teritoriálního určení. Jde tedy o zahraniční cestovní ruch více států či regionů.
- Cestovní ruch světový, který zahrnuje veškerý cestovní ruch na světě, při kterém dochází k překračování hranic. Je představován souhrnem veškerého příjezdového a výjezdového cestovního ruchu všech států světa.
- Cestovní ruch světa, jenž zahrnuje veškerý cestovní ruch, který je na světě realizován. Představuje tedy souhrn domácího i zahraničního cestovního ruchu všech států světa.“ Jak uvádí Indrová (2007, str. 22)

Stimulační cestovní ruch

Stimulační cestovní ruch označuje cestování s cílem stimulovat zaměstnance k vyšší motivaci pracovního výkonu. Smyslem je podnítit jejich zájem o obchodní úspěchy podniku a zvýšení ekonomických výsledků. Slouží na posílení sociálních vazeb mezi zaměstnanci firmy, vychovává zaměstnance a kultivuje pracovní vztahy. Účast na stimulačním cestovním ruchu je odměnou vítězů interní soutěže organizované zaměstnavatelským podnikem, firmou. „Zvyšuje motivaci pracovníků k výkonu.“ Jak uvádí Hesková (2006, str. 26)

3.1. Zoologické zahrady

Za ZOO se považují odborná zařízení dlouhodobého charakteru, která slouží k chovu a rozmnožování exotických a ohrožených druhů zvířat v zajetí. Mezi hlavní cíle zoologických zahrad patří dosažení podmínek co nejbližších přirozenému životnímu prostředí konkrétního druhu a také záchrana ohrožených druhů některých živočichů.

Za historicky první zoologickou zahradu je považována vídeňská ZOO v Schönbrunnu, založená již v roce 1752. Zároveň patří k nejstarším zoologickým zahradám světa. V České republice vznikla první zoologická zahrada v roce 1919 a byla to Zoologická zahrada v Liberci.

Mezi největší zahrady v České republice patří ZOO ve Dvoře Králové, kde je k vidění ojedinělé africké safari. Dále Brno, Praha, Chomutov, Ústí nad Labem, Olomouc, Plzeň nebo třeba Zlín. [48]

Základní kritéria ZOO

Mezi základní kritéria, která by měla splňovat každá zoologická zahrada patří:

- stálé místo
- dlouhodobý (trvalý) charakter
- otevření veřejnosti
- zoologický účel chovu
- expoziční účel chovu
- expoziční způsob chovu
- profesionální chov a vzhled ZOO
- zařízení se zvířaty v zajetí
- alespoň minimální počet druhů nebo plemen zvířat. [11]

3.1.1. Stručná historie zoologických zahrad na území ČR

Počátky chovu zvířat se u nás datují do období před druhou světovou válkou. Na panstvích byla zvěř chována v oborách. Většina zoologických zahrad začala vznikat až po roce 1945. V té době byly všechny zoologické zahrady řízeny státem. Spadaly do resortu Ministerstva kultury, které podle zákona č. 52/1959 vydávalo statut zoologické zahrady. Tento statut získalo v první etapě deset ZOO: Děčín, Brno, Dvůr

Králové nad Labem, Liberec, Lešná, Ostrava, Olomouc, Praha, Plzeň, Ústí nad Labem. Menší byly nejdříve evidovány jako zookoutky, statut zoologické zahrady získaly až později. Úroveň našich zahrad byla různá. Velkým problémem byla naprostá izolace, nemožnost vycestování, chyběla odborná literatura. V té době nebylo běžné vytváření expozic. Mezi další problémy patřila vlastní výstavba, nedostatek stavebních kapacit, nebyly k dispozici moderní stavební materiály. Projekty ZOO měli na starosti architekti, kteří neznali principy staveb pro zvířata, které by odpovídaly jejich specifickým požadavkům. Problémem byl dovoz léčiv pro zvířata a nedostupnost speciální krmné směsi, která je nezbytná pro rozmnožování řady druhů. I přes tyto překážky byla chovná zařízení postupně rekonstruována a české ZOO začaly dosahovat velmi dobrých chovatelských výsledků.

Ministerstvo kultury zřídilo Poradní sbor pro zoologické zahrady. Tento sbor mimo jiné doporučoval udělení statutu vybrané zoologické zahradě. Členy Poradního sboru byli významní ředitelé českých a slovenských zoologických zahrad.

Většina zoologických zahrad byla založena jako kulturní a vzdělávací zařízení pro zvýšení biologické gramotnosti místních obyvatel a k příjemné relaxaci. Ochrana přírody v té době nepatřila k předním cílům a nebyla příliš populární.

Získání nových druhů bylo velmi obtížné, proto byla chována pouze dostupná cizokrajná zvířata a zvířata euroasijské fauny. Většina ZOO nedostávala žádné devizové prostředky, proto jedinou šancí jak získat zvířata, byly výměny. Nebylo snadné najít obchodníka, který by měl o daná zvířata zájem a zároveň mohl opatřit zvířata, která ZOO potřebovala. Získání nového druhu bylo v té době velkou událostí. [8]

3.1.2. Rozvoj českých zoologických zahrad po roce 1989

Po roce 1989 se některé ZOO dostaly do finančních problémů. Tyto problémy částečně pomohlo vyřešit Ministerstvo životního prostředí přidělem dotací.

V roce 1990 vznikla v Bratislavě Unie českých a slovenských zoologických zahrad – UCSZ. Zakládajícími členy bylo 13 českých a 2 slovenské zoologické zahrady. Později získaly členství další dvě české a dvě slovenské ZOO. V současné době má UCSZ 19 členů. [8]

V posledních letech prodělaly české zoologické zahrady převratné změny. Nejdříve se modernizace omezovala na opravy a přestavby. Avšak na konci dvacátého století se začaly budovat nové pavilony, odpovídající moderním trendům chovu. Dnešní technologie umožňuje vytvářet přírodní expozice, které se podobají skutečnému životu

zvířat ve volné přírodě a které návštěvníci nikdy nenavštíví. K velkým změnám došlo v ZOO Praha, která se dnes řadí mezi špičku světových zoologických zahrad. Právě zde vyrostla nejnáročnější stavba v historii našich ZOO – tropický pavilon „Indonéska džungle“.

V posledních letech bylo v českých zahradách otevřeno několik nových expozic a bylo postaveno mnoho nových pavilonů. U nových expozic se klade důraz především na zvýšení pohody zvířat. Ústřední komise pro ochranu zvířat vypracovala ve spolupráci se zoologickými zahradami normy, které doporučují minimální rozměry expozic.

Se vstupem do Evropských struktur přišly i změny ve skladbě chovaných zvířat. Evropské zoologické zahrady k nám postupem času deponovaly velké množství vzácných druhů, které u nás dosud chovány nebyly. A tak získání nových druhů přestalo být vzácností. Důležité bylo prokázat schopnosti kvalitně o zvíře pečovat a postavit odpovídající chovné zařízení. Prioritou ZOO se stal chov ohrožených druhů.

Koncem 20. století došlo k výraznému posunu v prezentaci zvířat. Odborní pracovníci získávali na zahraničních pracovních cestách mnoho užitečných zkušeností, které postupně úročili. [8]

Obr. č. 3. 1: Tropický pavilon Indonéska džungle [50]

3.1.3. Úloha moderních zoologických zahrad v novém tisíciletí

Jsou to právě zoologické zahrady, které se významně podílejí na zastavení procesu vymírání některých druhů živočichů. Mají však omezené plochy a trvale jsou schopny udržet pouze omezený počet druhů zvířat.

S využitím stále nových vědeckých poznatků se dnes rozmnožuje mnoho druhů, které ještě před několika lety nebylo možno udržet delší dobu při životě.

Druhovú rozmanitosť je ekonomicky veľmi náročná, vzhľadom k tomu, že mnoho druhů má veľmi specifické nároky. Preto se zoologické zahrady snaží specializovat na chov druhů s podobnými nároky. [8]

Pro moderní zoologické zahrady jsou typické čtyři hlavní úkoly:

- vzdělávání a výchova obyvatelstva, zaměření především na mládež
- vědecká práce a výzkumy na živých zvířatech
- ochrana ohrožených druhů zvířat a přírody jako celku
- poskytování odpočinku a rekreace obyvatelstvu.

Málokterá zahrada však plní všechny čtyři hlavní úkoly. Některé dávají přednost úloze rekreační a vzdělávací, zatímco jiné kladou větší důraz na ochranu ohrožených druhů. [2]

Provoz zoologické zahrady je velmi náročný. Nejvýznamnější podíl příjmů je ze vstupného. Každý návštěvník formou vstupného hradí část nemalých nákladů na výživu a ošetření zvířat. Vstupné českých ZOO je ve srovnání se světovými zahradami nesrovnatelně nízké a přitom se náklady mnoho neliší. [8]

3.2. Unie českých a slovenských zoologických zahrad – UCSZ

Obr. č. 3. 2: Znak UCSZ [26]

Jde o profesní organizaci, zastupující patnáct českých a čtyři slovenské zoologické zahrady.

Unie československých zoologických zahrad byla založena 4. října 1990 v Bratislavě a po rozdělení Československa byla přejmenována na Unii českých a slovenských zoologických zahrad. Zakládajícími členy

bylo 13 českých a 2 slovenské zoologické zahrady. V současnosti má UCSZ 19 členů.

Cílem Unie je napomáhat uplatňování poslání ZOO a jejich celkovému rozvoji, zvláště podporou vzájemné spolupráce, zpřístupňováním zahraničních zkušeností a mezinárodních kontaktů. Iniciuje a podporuje vznik chovatelských programů českých a slovenských ZOO a účast těchto zahrad na obdobných mezinárodních programech. Pomáhá sestavovat a uskutečňovat programy a postupy, jimiž se zahrady podílejí na výchově a vzdělávání mládeže a dospělých. Dále pečuje o odborný růst pracovníků a vytváří společný informační fond zoologických zahrad. [8]

UCSZ má v současné době dva typy komisí:

Komise profesní odborné, které vedou předsedové komisí

Komise pro vzdělávání a propagaci

Komise veterinárních lékařů zoologických zahrad

Komise pro evidenci zvířat

Komise pro krmivářství

Komise technická

Komise ekonomická

Komise pro ochranu fauny ČR a SR

Komise odborné taxonomické, které vedou koordinátoři

Komise pro bezobratlé

Komise pro ryby

Komise pro obojživelníky a plazy

Komise pro ploutvonožce

Komise pro malé kočkovité šelmy

Komise pro velké kočkovité šelmy

Komise pro antilopy

Komise pro žirafy

Komise pro koňovité

Komise pro nosorožce

Komise pro slony

Komise pro poloopice

Komise pro novosvětské primáty
Komise pro starosvětské primáty
Komise pro gibony a lidoopy
Komise pro jeleny [26]

Členské ZOO:

Děčín	Ústí nad Labem
Chomutov	Liberec
Praha	Plzeň
Dvůr Králové	Jihlava
Ohrada	Ostrava
Olomouc	Vyškov
Brno	Zlín
Hodonín	Spišská Nová Ves
Bojnice	Bratislava
Košice [26]	

3.3. Stručná charakteristika zoologických zahrad na jižní Moravě

Zoologická zahrada Hodonín

Tato zahrada je situována v severozápadní části jihomoravského města Hodonín. Nachází se na okraji lužních lesů a rozloha činí 7,5 ha. V současné době nabízí přes 180 druhů zvířat. [19]

Hodonínská ZOO se jako jediné v rámci ČR i SR podařil odchov mláděte tukana obrovského. V současnosti se zahrada nejvíce pyšní pavilonem exotického ptactva, pavilonem primátů a terárií, pavilonem akvárií se žraloky černoploutvými, piraněmi a kajmany. Od roku 2007 je chloubou vzdělávací centrum s výběhy velkých kočkovitých šelem – tygrů ussurijských a v přírodě již vyhynulých lvů berberských. Toto centrum se podařilo vybudovat díky dotací Státního fondu životního prostředí České republiky. [7]

Pro zpříjemnění návštěvy dětem bylo v ZOO vybudováno také několik dětských hřišť, která jsou obohacena různými atrakcemi. Je zde také hřiště s kontaktním dvorkem

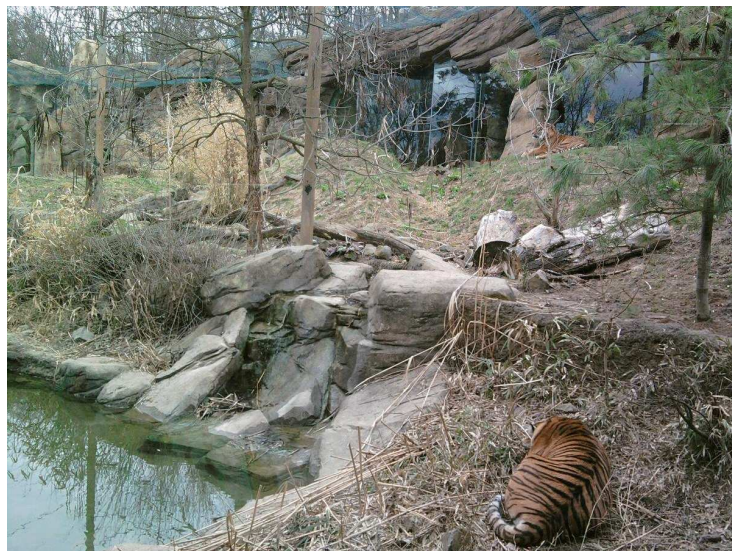
s domácími zvířaty. Součástí areálu jsou dva bufety s občerstvením a prodejna suvenýrů. K odpočinku poslouží i rovná střecha, pavilonu velkých koček a vzdělávacího centra, odkud je krásný výhled na celou zoologickou zahradu. [19]

Zoologická zahrada města Brna

Areál ZOO se rozkládá na 65 ha lokality Mniší hora v Brně-Bystřci. V současné době chová více než 300 druhů zvířat. V příjemném přírodním prostředí nalezneme expozice zvířat ze všech světadílů. Expozice vlků a bobrů doplňuje srub náčelníka indiánského kmene Haida. Na některých místech probíhá komentované krmení zvířat.

Největší pýchou brněnské ZOO je expozice Tygří skály pro tygry sumaterské a levharty cejlonské, soubor expozic severské zvířeny Beringie pro vlky arktické a bobry kanadské, pavilon plazů Tropické království, žirafy síťované a leguáni madagaskarští.

ZOO nabízí možné posezení v restauraci, z níž je výhled přímo do výběhu šelem. Nacházejí se zde stánky s občerstvením na pěti různých místech a je možné zakoupit i suvenýry. Pro rozptýlení dětí je připravena Dětská ZOO. [7]

Obr. č. 3. 3: Expozice Tygří skály [51]

Zoopark Vyškov

Zoopark Vyškov působí pokojným venkovským dojmem. Specializuje se na původní plemena a druhy domácích i hospodářských zvířat z celého světa. V roce 2010 činil stav chovaných zvířat 520 jedinců. [20]

Nacházejí se zde výběhy pro velký skot, velbloudy a lamy. Zvířata jsou seskládána podle kontinentů – Afrika, Asie a Jižní Amerika. Největším lákadlem je „Dvoreček naší babičky“, který navozuje atmosféru starého selského dvora, kde si zájemci mohou pohladit chovaná zvířata.

Největší pýchou ZOO je Dinopark, který je největší atrakcí tohoto druhu ve střední Evropě. Atrakce vnese návštěvníky do světa velkých ještěřů. Převážně do Dinoparku, vzdáleného asi 2,5 km od ZOO, je zajištěna prostřednictvím speciálního Dino Expresu. V Dinoparku jsou k vidění pohyblivé modely tvorů, které obývaly Zemi před miliony let. [7]

Mezi další zajímavé expozice patří kolekce plemen skotu, voliéra lemurů, kolekce koní a oslů a velký výběh s jezírkem. Toto jezírko se rozkládá v centrální části zahrady a obývají ho čápi bílí a různé formy domácích vrubozobých ptáků. [3]

Obr. č. 3. 4: Dinopark Vyškov [49]

4. Charakteristika města Hodonín a jeho okolí

4.1. Jižní Morava

Jižní Morava představuje malebný a pohostinný kraj v jihovýchodní části České republiky při hranicích s Rakouskem a Slovenskem. Rozlohou 719 555 ha se řadí na čtvrté místo a počtem obyvatel 1 140 000 na třetí místo mezi ostatní regiony České republiky. [12]

Jádro jižní Moravy se nachází v krajině úvalů kolem řek Moravy a Dyje. Tato oblast patří nejen k nejteplejším a nejúrodnějším u nás, ale nese i nejstarší stopy osídlení na našem území. [13]

Obr. č. 4. 1: Mapa jižní Moravy [40]

Na území jižní Moravy se nachází nespočetné množství kulturních, přírodních i technických památek. Na své si přijdou i milovníci moderní architektury a židovských památek. [12]

Jižní Morava se pyšní šesti lokalitami, které jsou zapsány v Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Jedná se o Historické jádro v Telči (1992), Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře ve Žďáru nad Sázavou (1994), Lednicko-valtický areál (1996), Zahrady a zámky v Kroměříži (1998), Vilu Tugendhat v Brně (2001) a Židovskou čtvrť a baziliku sv. Prokopa v Třebíči (2003). [13]

K dalším oblíbeným a velmi navštěvovaným místům jižní Moravy patří také chráněná krajinná oblast Moravský kras s nejhlubší propastí Macochou a Bílé Karpaty.

Kromě zmíněných kulturních památek a přírodních krás lákají turisty na jižní Moravu také zdejší tradice, srdečnost a pohostinnost obyvatel, folklór zahrnující hudbu, tanec a lidové kroje, které se staly skutečnou součástí života. Význam tohoto dědictví dokládá zápis mužského sólového tance na seznam nemotného dědictví UNESCO. [14]

Druhé největší město České republiky ležící na soutoku řek Svitavy a Svatavy, Brno, je metropolí jižní Moravy. Nabízí pozoruhodné kulturní a architektonické památky, mezi významné patří hrad Špilberk, chrám Sv. Petra a Pavla a jiné. [15]

4.2. Okres Hodonín

Okres Hodonín se nachází při hranici se Slovenskou republikou na jihovýchodní straně a je jedním ze sedmi okresů Jihomoravského kraje. Celková rozloha okresu činí 1 099 km². Skládá se z 82 obcí a osmi měst. [37] Z toho tři města (Hodonín, Veselí nad Moravou a Kyjov) mají rozšířenou působnost. Po okresu Znojmo a Brno-venkov patří k třetímu největšímu okresu kraje. [16]

Sousedí s okresy Břeclav, Vyškov, Kroměříž a Uherské Hradiště. Žije zde zhruba 159 tisíc obyvatel.

Hodonínsko patří mezi nejúrodnější části České republiky. Kromě zeleniny a ovoce se zde pěstuje ve velkém množství také vinná réva. [17]

V okolí Hodonína, Dubňan a Šardic se nachází významná ložiska lignitu.

Z hlediska geologického je pro okres charakteristický členitý terén. Severní část území tvoří listnaté lesy Ždánického lesa a Chřibů, jih je lemován hřebeny Bílých Karpat, které byly pro své mimořádné bohatství rostlinných i živočišných druhů v roce 1980 vyhlášeny chráněnou krajinnou oblastí a v roce 1996 získaly statut biosférické rezervace UNESCO. Středem Hodonínska prochází úrodný Dolnomoravský úval.

Okres Hodonín nabízí velké množství kulturních památek a dodnes udržovaných lidových tradic. Láká možnosti projížděk mezi vinohrady, návštěvou vinných sklípků a zajímavými turistickými cestami v Chřibech a v Bílých Karpatech.

Bohatou historií okresu dokládají cenné archeologické nálezy u Mikulčic. Z dalších historických období se dochovaly především památky renesanční

(radnice v Kyjově) a barokní (zámek v Miloticích, zámček v Čejkovicích). [18] Dalšími památkami jsou např. zámek Ždánice, zámek byl postaven v druhé polovině 16. století v renesančním slohu, zámek Veselí nad Moravou, původně středověký vodní hrad, zámek Bzenec, který je klenotem města Bzenec, zámek Strážnice, který je dnes sídlem Národního ústavu lidové kultury a pro veřejnost je zpřístupněna historická knihovna obsahující 13 000 svazků knih. [35]

4.3. Město Hodonín

V Dolnomoravském úvalu na pravém břehu řeky Moravy leží okresní město Hodonín. Počtem obyvatel 26 tisíc se řadí mezi největší města jihovýchodní Moravy.

První písemná zmínka o Hodoníně byla zaznamenána v roce 1169. Královna Konstancie Uherská, manželka Přemysla Otakara I., udělila v roce 1228 Hodonínu městská práva. V roce 1841 se město, díky výstavbě Severní Ferdinandovy dráhy vedoucí přes Hodonín z Vídně do Krakova, stává důležitým průmyslovým centrem. 7. března roku 1850 se zde narodil významný filozof, vědec a politik počátku 20. století, zakladatel Československé republiky a její první prezident, Tomáš Garrigue Masaryk. Kulturním i společenským centrem Hodonína je Masarykovo náměstí. Dominuje mu radnice dokončená v roce 1904, barokní kostel sv. Vavřince a morový sloup stojící vedle kostela. [1]

Výsledkem dlouhodobého urbanistického vývoje je současná podoba města. Centrum města je ze západní strany lemováno průmyslovou zástavbou, z východní strany obytnými panelovými sídlišti a areálem nemocnice. Severní část města tvoří podniky, sídliště Bažantnice a zóna nově zrekonstruovaných domů s kempem vysoké školy Evropský polytechnický institut.

Každoročně, vždy na počátku měsíce srpna, se v Hodoníně konají Svatovavřínecké slavnosti, které bezesporu patří mezi jedny z největších kulturních akcí.

V Hodoníně se nachází nejmladší lázeňské zařízení v republice. Základem pro jeho vybudování byl nález jodo-bromové vody, která patří mezi nejkvalitnější svého druhu v Evropě. Léčba je zaměřena na nemoci pohybového ústrojí, nemoci tepen a žil dolních končetin a vysoký krevní tlak. Lázně nabízí také týdenní a víkendové pobyty

se zaměřením např. na snížení nadváhy. Léčba je obohacena bohatým kulturním programem, který je určen nejen pro lázeňské hosty.

Městská organizace TEZA Hodonín, která spravuje většinu tělovýchovných zařízení ve městě, zajišťuje i provoz letního koupaliště s minigolfem a hřištěm pro plážový volejbal, krytého plaveckého bazénu, jehož součástí jsou také posilovna a sauna, haly stolního tenisu a sportovního stadionu. Ve městě lze rovněž navštívit nově zrekonstruovaný zimní stadion.

Ve městě je k dispozici velké množství restaurací a stravovacích zařízení. Jsou zde i dva hotely a několik penzionů.

Město Hodonín je poměrně bohaté i na kulturní památky. Mezi nejvýznamnější památku patří Masarykovo muzeum věnované slavnému rodákovi T. G. Masarykovi. Dalšími památkami je Muzeum naftového dobývání a geologie a Galerie výtvarného umění. Dominantou Masarykova náměstí je radnice, vytvořená ve stylu norimberské secese.

Město zastává i funkci zábavní, můžeme navštívit kino, různé kluby, kavárny, cukrárny, pizzerie, diskotéky. [1]

Obr. č. 4. 2: Lázně Hodonín [39]

5. Zoologická zahrada Hodonín

Zřizovatelem zoologické zahrady, která v rámci Unie českých a slovenských zoologických zahrad patří k nejmladším, je město Hodonín.

Téměř po dvou letech usilovných stavebních a jiných pracích, na kterých se podíleli sami občané města, myslivecká sdružení a organizace tehdejší Národní fronty, byl zookoutek v roce 1975 poprvé otevřen.

V roce 1982 získal zookoutek statut zooparku a o deset let později 26. dubna 1992 statut zoologické zahrady. V současnosti celková výměra ZOO činí 7, 5 ha lesní rovinné plochy a nachází se v severozápadní části města Hodonín, na okraji lužních lesů, ve čtvrti zvané Bažantnice, nedaleko vlakového a autobusového nádraží. [21]

Obr. č. 5. 1: Zoologická zahrada Hodonín [41]

Celý areál je tvořen pavilonem primátů a terárií, pavilonem akvárií, pavilonem exotického ptactva, pavilonem šelem a půvabným pavilonkem pro plameňáky. V ZOO jsou k vidění výběhy velkých zvířat, zadní výběhy kopytníků a kolekce šelem. Od roku 2007 je největší chloubou vzdělávací centrum s ubikacemi a výběhy velkých kočkovitých šelem. Centrum se podařilo vybudovat díky dotaci Státního fondu životního prostředí ČR za pomoci města Hodonín. [21]

Na pravé straně areálu se nacházejí kanceláře, ve kterých sídlí pracovníci zoologické zahrady, a to jak pracovníci ekonomického úseku, tak zaměstnanci chovatelského úseku.

Pro pestřejší pobyt a rozptýlení dětí bylo v areálu vystavěno několik dětských hřišť s různými atrakcemi. U vchodu do zahrady se nachází prodejna suvenýrů a pro zajištění většího pohodlí slouží dva bufety s posezením. Odpočinout si a posedět je možné i na rovné střeše pavilonu velkých koček a vzdělávacího centra, odkud je překrásný výhled do celé zahrady. [9]

5.1. Chovatelské úspěchy

Umělý odchov orangutana sumaterského

Zatím největším chovatelským úspěchem je umělý odchov orangutana sumaterského. [22]

Obr. č. 5. 2: Orangutan sumaterský [42]

Odchov mlád'at tamarína žltorukého

Jde o první přirozený odchov drápkatých opic v hodonínské ZOO. Mladý pár tamarínů žltorukých získala zoologická zahrada na jaře roku 2005 ze zahrady v Ústí nad Labem. Sameček se narodil přímo tam, samička pak v maďarském Szegedu. Po bezproblémové adaptaci na nové prostředí se tato zvířata začala pářit. Už 16. září téhož roku se narodila dvě mlád'ata. Jejich odchov byl zcela bezproblémový. Celá rodinka je nyní k vidění v pavilonu opic a terárií. Pro ZOO je to velmi významný úspěch, protože jde o první přirozený odchov tohoto vzácného zvířecího druhu. [22]

Odchov mlád'at tamarína pinčího

Chov drápkatých opic se v ZOO datuje od roku 1997, kdy byl z olomoucké zoologické zahrady přivezen pár tamarínů pinčích. Mlád'ata, dvě samičky a jeden sameček, se samici poprvé narodila po třech letech. Rodiče o ně nejevili zájem, a proto všechna tři skončila na umělém odchovu. [22]

Odchov mláděte gibbona lara

V hodonínské zahradě to byla první a hned úspěšná zkušenost umělého odchovu primáta. Podle data narození dostalo mládě jméno Valentýn a stalo se nejoblíbenějším zvířetem té doby v ZOO, díky zájmu médií i známým v celé republice. 8. září 2003 se stalo jedním z nejsmutnějších dnů v historii zahrady. Ten den Valentýn uhynul. [22]

Odchov tukana obrovského

Mimořádný chovatelský úspěch si na své konto připsala zahrada v roce 2005 v pavilonu exotického ptactva. Na jaře toho roku snesla samice tři vejce, ze kterých se vylíhla tři mlád'ata. Samice zdárně odchovala pouze jedno vejce. Jednalo se o první odchov u tohoto vzácného exota v rámci českých i slovenských zahrad.

ZOO zdárně odchovala a většinou i nadále odchovává jaguáry americké, tygry ussurijské, medvědy hnědé, zebry Chapmanovy, vodušky jelenovité, adaxy nubijské, sitatungy západoafrické, antilopy nilgau, lamy krotké, klokany rudokrké, paovce hřivnaté či velké druhy papoušků (ary, amazoňany, kakadu). [22]

Obr. č. 5. 3: Tukan obrovský [43]

5.2. Historie a vznik ZOO

- **1972**

První úvahy o založení zookoutku, který předcházet zoologické zahradě, se datují k počátku sedmdesátých let 20. století. [3]

S myšlenkou vybudovat ve městě zařízení, jež by přispělo ke zlepšení životního prostředí a rozšířilo možnosti aktivního odpočinku, přišlo tehdejší nové vedení městského národního výboru. Pro svůj záměr si vedení vybralo okrajovou část hodonínské Dúbravy a v roce 1973 jej Rada města schválila. S výstavbou zookoutku se začalo v dubnu následujícího roku. Na stavebních a dalších pracích se podíleli sami občané města, myslivecká sdružení a organizace tehdejší Národní fronty. [21]

- **1975**

Díky neobvyklému nadšení byl zookoutek už 1. května roku 1975 předán k částečnému provozu. Jeho brána se definitivně otevřela 29. září 1977. K vidění tehdy bylo pouze několik druhů domácích zvířat, malé opice a šelmy. [21]

- **1982**

Po pěti letech provozu zařízení zaznamenalo více než 70 tisíc návštěvníků za sezónu. Zookoutek tak v roce 1982 získal statut zooparku a o deset let později, 26. dubna 1992, díky chovatelským i budovatelským aktivitám získal i statut zoologické zahrady, která se současně stala členem Unie českých a slovenských zoologických zahrad. [21]

- **2007**

V tomto roce bylo vybudováno moderní vzdělávací centrum s ubírkami a výběhy velkých kočkovitých šelem. Výstavba centra se pohybovala kolem částky 21 500 000 Kč a uskutečnila se díky dotaci Státního fondu životního prostředí. [9]

5.3. Cíle ZOO

Zoologická zahrada Hodonín oslaví letos třicáté šesté výročí od svého vzniku.

Hlavním cílem je záchrana druhu. Hodonínská ZOO se podílí na odchovu přímorožce šavlorohého. Na světě žije posledních 1600 kusů těchto antilop, které se množí velmi špatně. Před čtyřmi měsíci se narodilo mládě antilopy, které zaměstnanci

pojmenovali Adam. V rozporu je, zda by zahrada měla chovat spíše zvířata, která vyžaduje veřejnost a která jsou pro veřejnost zajímavá, nebo se spíše zaměřit na chov zvířat, která pomoc ZOO potřebují pro záchranu druhu.

Dalším cílem je rozvíjet vztah lidí k přírodě, k botanice a ke zvířatům. Poměrně nově vybudované vzdělávací centrum nabízí pomoc i studentům při různých badatelských a výzkumných akcích. Zájem o botaniku a zvířata ze stran veřejnosti zahrada hodnotí velmi kladně, proto se nebrání pomoci a spolupráci.

Zoologická zahrada nabízí krásné poklidné prostředí a okolí vhodné pro návštěvu s dětmi a relaxaci. Právě relaxace je třetím cílem. Prostředí zahrady nás přenesle do nevšedních míst, ve kterých se každý může cítit jako v safari. K rozptýlení dětem budou sloužit houpačky a jiné atrakce. Dospělí si mohou odpočinout u šálku kávy v nedalekém bufetu. [9]

5.4. Cílové skupiny

Zoologická zahrada je primárně otevřena všem. Návštěvníky můžeme rozdělit do následujících cílových skupin:

1. Základní školy, střední školy a vysoké školy. Základní školy navštěvují ZOO za účelem seznámení dětí s běžně „nevídanými“ zvířaty. Především je však uvítána spolupráce se studenty různých vysokých škol. Zoologická zahrada se aktivně podílí na pomoci studentům při různých badatelských a výzkumných akcích jednak v přírodě, jednak týkajících se konkrétních druhů zvířat, které by zároveň přinesly určitý užitek i zahradě. Stejně tak nabízí pomoc při bakalářských a magisterských pracích zaměřených na chov určitých druhů zvířat a jiné.

2. Rodiny s dětmi, navštěvující zahradu za účelem relaxace a obohacení dětí o poznatky týkající se zvířat, která nejsou k vidění běžně na ulici. Této cílové skupině se snažila přizpůsobit i samotná zahrada a to vybudováním houpaček, hřišť s atrakcemi, na kterých se děti zabaví a rodiče si mohou odpočinout na lavičkách při občerstvení u bufetu. Pro děti je zde vybudován také koutek pro kontakt se zvířaty.

3. Senioři a důchodci, považující návštěvu zahrady za příjemné využití volného času a relaxační prožitek v podobě procházky v příjemném prostředí. A jiné. [9]

5.5. Vývoj ZOO lze ohraničit řadou časových mezníků kam patří:

- **Rok 1975**

Proběhlo slavnostní otevření Zoologické zahrady Hodonín. Na výstavbě se tenkrát podíleli sami občané města Hodonín. Původně se jednalo o zookoutek s malým množstvím zvířat a pavilonů. [22]

- **Rok 1982**

V tomto roce získal zookoutek statut zooparku a o šest let později 26. dubna statut zoologické zahrady. ZOO se začala pomalu rozšiřovat jak do počtu chovaných zvířat tak i počtem pavilonů. [22]

- **Rok 2000**

V tomto roce si zahrada připsala na své konto jeden z největších chovatelských úspěchů a to umělý odchov orangutana sumaterského Filipa, narozeného 27.3.2000.

- **Rok 2005**

Odchov tukana obrovského, jedná se o mimořádný chovatelský úspěch. Odchov mláďat tamarína žlutorukého, jde o první přirozený odchov tohoto vzácného zvířecího druhu. [22]

- **Rok 2007**

Otevření vzdělávacího centra s ubikacemi a výběhy velkých kočkovitých šelem. Centrum se budovalo jeden rok, jedná se o moderně pojatou stavbu, která dodává zahradě na zajímavosti a estetičnosti. [22]

- **Rok 2008**

V tomto roce zaznamenala zahrada nejvyšší návštěvnost za celou její dosavadní historii. Ocitla se mezi pouhými pěti z devatenácti ZOO sdružených v Unii českých a slovenských zoologických zahrad, kterým návštěvnost vzrostla. I v tomto roce se zahrada obohatila o nové živočišné druhy, konkrétně o rysa ostrovida, medvědici malajskou a pár klokana rudého.

V pavilonu primátů vznikly nové expozice s leguánem kubánským či baziliškem zeleným. Zahrada nezapomněla ani na zvyšování komfortu pro návštěvníky.

Ve druhém čtvrtletí tohoto roku bylo otevřeno centrální kapacitně největší a nejmodernější sociální zařízení. [9]

- **Rok 2009**

V říjnu roku 2009 byla otevřena nová expozice – pavilon pro plameňáky. O veškeré investice se postaral zřizovatel, tedy město Hodonín. Sedmnáct plameňáků, jež se podařilo získat z Jihlavy a Hluboké nad Vltavou, je ozdobou východní části zahrady a lákadlem pro milovníky zvířat.

V létě tohoto roku byla slavnostně otevřena svépomocně vybudovaná nová expozice s názvem Sokolnictví. Má podobu jednoduchých stříšek s posedy a výukovým panelem. Představuje ukázky několika druhů dravců a sov. [9]

Obr. č. 5. 4: Výběh pro plameňáky [42]

5.5.1. Plány ZOO do budoucna

Zoologická zahrada měla do budoucna velké plány. Mimo jiné plánovala :

- výběhy pro africké šelmy
- otevření expozice evropského ptactva – šlo o nahrazení papoušků čížkem, stehlíkem a strnadem, aby děti věděly, co žije běžně v přírodě kolem nás
- otevření expozice suchozemských želv
- ozelenění ZOO – aby se mohla stát zahradou botanickou: karpatský trávník, váté písky, Pálava. [9]

Bohužel tyto plány se prozatím neuskutečnily. Časté střídání ředitelů zoologické zahrady vedlo k tomu, že vypracované cíle a plány nebyly realizovány. Než se s výstavbou nebo rozšířením mohlo začít, byl ředitel z nějakých důvodů odvolán. Dalším problémem, proč zatím nedošlo k žádnému většímu rozšíření zahrady, byl fakt, že pozemky nacházející se kolem zahrady patří Lesům ČR a ty požadují nadměrně vysoké sumy, neodpovídající pravé hodnotě pozemků. Pokud se tento problém do budoucna vyřeší, chtěla by ZOO Hodonín vybudovat expozici Evropské fauny. [9]

5.6. Akce pořádané zoologickou zahradou

Zoologická zahrada Hodonín pořádá velkou spoustu akcí. Některé z akcí, jako například den ptactva, jsou pořádány každoročně.

Den ptactva – akce byla pořádána za účelem představení samice orla skalního

Den země

Den dětí

Den zvířat

Prázdninová fotosoutěž

Dreamnight

Noc duchů

Vánoce v ZOO

Ročně se akcí pořádaných zúčastní cca 9000 účastníků. [9]

Den ptactva

Akce se konala v dubnu 2010, zúčastnilo se jí více než 400 lidí. Akce byla pořádána za účelem představení samice orla skalního, o kterou si návštěvníci nejvíce říkali v anketě. Děti si mohly orlici ve výtvarné soutěži nakreslit a zároveň pro ni vybrat jméno. Odpoledne se konala prohlídka s ukázkou sokolnické práce s kalousem ušatým. V mezičase i tentokrát účastníci vyplňovali anketní lístky, prostřednictvím kterých mimo jiné hlasovali o nejkrásnějšího ptáka ZOO. [9]

Nositelé ptačího jména si užívali vstupu zdarma. Zahradu tak navštívili Strnadovi, Stehlíkovi, Slavíkovi, Drozdovi atd.

Na základě hlasování bylo nakonec orlici vybráno jméno Zoja, jméno, které navrhla jedenáctiletá dívka z Lužic. Titul Nejkrásnější pták ZOO Hodonín pro rok 2010 získal už potřetí za sebou tukan obrovský. [21]

Dreamnight neboli Noc snů

Dreamnight je celosvětově pořádaná akce určená pro mentálně i tělesně postižené děti. Děti si nechají od žáků výtvarného oboru ZUŠ na tvář namalovat zvířátko a vydají se s doprovodem pracovníků na procházku zahradou. [9] Po skončení prohlídky je pro děti připraven kulturní program. K večeru bylo pro děti připraveno překvapení v podobě zpěvačky Heleny Zet'ové. Po dozpívání následovala autogramiáda, děti si pochutnaly na dobrotách ze slavnostního stolu a dostaly také malý dáreček na rozloučenou. [21]

Mimo jiné kulturní akce pořádá Zoologická zahrada Hodonín ještě akce typu: Sběr kaštanů pro zvířata ze ZOO, čímž ušetří za krmivo.

Kampaně a osvětovou činnost pořádá vzdělávací centrum ZOO Hodonín:

- Kampaně EAZA na záchranu evropských šelem
- Žáby bijí na poplach!
- EAZA a UCSZ: Záchrana velkých lidoopů
- Týden pro gorily – „Na záchranu goril přines starý mobil“
- EKOFILM 2010 – České Budějovice, Český Krumlov, Třeboň
- OZVĚNY EKOFILMU – Hodonín

Ročně se různých kampaní účastní kolem 4500 účastníků. [9]

Kampaň: Týden pro gorily – „Na záchranu goril přines starý mobil“

Zoologická zahrada Hodonín se stejně jako dalších dvanáct zoologických zahrad v ČR zapojila do projektu, který byl zaměřen na záchranu africké přírody, především však na záchranu těchto vzácných a silně ohrožených primátů. [21]

V rámci akce mohli zájemci odevzdávat své staré, již nepotřebné, mobilní telefony do speciálních nádob, které byly umístěny u vstupu do zahrady. Při této akci spolupracuje zahrada se společností REMA systém. [9] Právě tato společnost se později postarala o recyklaci mobilních telefonů, přičemž za každý vybraný mobil přispěla

částku 10 Kč na ochranu zvířat ve volné přírodě. Vybrané peníze posloužily k vybavení strážců kamerunské rezervace. [21]

5.7. Charakteristika pavilonů

Pavilon primátů s terárii

V roce 1996 začalo vedení ZOO připravovat nový projekt. Měl to být pavilon opic a terárií, protože původní tzv. opičinec byl semeništěm potkanů a jiných škůdců. Roku 1997 vstoupili do moderního zařízení za jedenáct milionů korun první hosté. Dne 19. prosince se slavnostního otevření zúčastnil i prezident Unie českých a slovenských zoologických zahrad.

Tehdy pavilon zdobil pár šimpanzů ze Zlína, z Prahy pár orangutanů a z Olomouce zahrada zakoupila gibbony běloruké. Mezi osazenstvem se objevili i lemuři vari, tamaríni pinčí a tamarini žlutorucí. Terária obsadili hroznýš královský, krajta tmavá, leguáni zelení a varani skvrnití. Až na kraje a orangutaní pár jsou v pavilonu zvířata k vidění dodnes. [23]

Terária a expozice drápkatých opic zabírají levou stranu. Zde žijí právě tamaríni pinčí, tamaríni žlutorucí, leguán zelený, hroznýši královští či varan skvrnitý. Vnitřní ubikace na protilehlé straně obývají kromě lemůrů také lidoopi a vyšší primáti: gibboni, guerézy pláštíkové, makakové červenolící či šimpanzi. Všechny druhy mají venkovní výběhy oddělené sklem. Venkovní ubikaci gibbonů zdobí jezírko s fontánkou obydlené zlatými karasy. [3]

Největšími miláčky v pavilonu jsou šimpanzi. Ke svému výběhu lákají vždy mnoho návštěvníků všeho věku. K osamělé samici v roce 2009 přibýly ještě dvě chovné samice, ty nejenže zatraktivnily samotnou expozici, ale také otevřely možnost odchovů. [9]

Obr. č. 5. 5: Pavilon primátů [41]

Pavilon s akvárii

Patří mezi první vybudované pavilony. Akvária byla vybudována v jihovýchodní části areálu ze starého zimoviště vodního ptactva. Přestavba v roce 1981 umožnila vznik stálé akvarijní výstavy, o kterou pečovalo patnáct akvaristů. V roce 1999 vedení zahrady rozhodlo o vybudování mořského akvária. O rozpočet, který činil 120 000 Kč, se mělo rovným dílem podělit město Hodonín a Komerční banka. Během projektování stavby se však ukázalo, že by na místě zůstalo mnoho nevyužitého prostoru, a tak investice vzrostla na konečných 3,6 milionu korun. [23]

První část haly nabízí devět sladkovodních akvárií. Většinu z nich obývají různí zástupci cichlid, od známých skalár amazonských přes velké druhy, jako kančík červenohrdlý až po faunu z jezer Tanganika a Malawi. [3]

Po rekonstrukci z roku 2002 zde přibýly tři nové expozice, které na sebe strhávají převážnou část pozornosti, a to velké akvaterárium, útesové mořské akvárium či velká nádrž se žraloky.

Velké akvaterárium obývají želvy nádherné, kajmánci trpasličí a velké druhy jihoamerických ryb.

V čelní stěně se nachází mořské akvárium s ukázkou života korálového útesu. Zde můžeme spatřit sasanky, klauny černoploutvé, sapínky zlatoocasé a několik druhů bodloků.

Největším lákadlem pavilonu je nádrž o objemu 22 000 litrů. Tu obývají žraloci černoploutví, které ZOO získala v roce 2002. Tehdy dosahovali délky osmatřicet centimetrů, dnes měří sto dvacet centimetrů a vytvářejí jednu z nejlákavějších expozic hodonínské zoologické zahrady. Návštěvníci mohou dvakrát týdně sledovat krmení právě těchto žraloků sledi, sépiemi a chobotnicemi. [23]

Pavilon exotického ptactva

Zatímco akvária vznikla přestavbou starých zařízení, pavilon ptáků byl prvním opravdovým pavilonem, který ZOO postavila. Pavilon byl postaven v protilehlé části zahrady. Ve spolupráci s myslivci a rybáři vybudovala zahrada základy a obvodový plášť pavilonu exotického ptactva. Jakmile přestaly vlastní síly stačit, proběhlo výběrové řízení na dodavatele. Ten v roce 1995 stavbu dokončil. Pavilon za zhruba dva miliony korun byl svou úrovní nejlepší v rámci českých a slovenských zoologických zahrad. [23]

Návštěvnícký prostor pavilonu ptáků je po obou stranách lemovaný třinácti prosklenými expozicemi, ke kterým přiléhají venkovní voliéry. Z větší části je obývají velcí papoušci a tukani. Nelze přehlédnout kolekci tří druhů arů, kakadu či dva druhy tukanů. [3]

Jakmile začalo zařízení velmi dobře fungovat, mohla si zahrada dovolit i drahá zvířata, jakými jsou ary vojenské a především tukan obrovský. ZOO se může pochlubit odchovem tukana obrovského, prozatím jediným z českých a slovenských zoologických zahrad. Chloubou a perlou pavilonu je ara zelený. [23]

Pavilon šelem

V roce 2004 se zahrada rozhodla vybudovat vzdělávací centrum, které zviditelní moderním zařízením pro velké kočkovité šelmy. Po dvou letech příprav a díky dotaci od Státního fondu životního prostředí a finanční spoluúčasti města Hodonín, byla stavba v srpnu 2006 zahájena. Výstavba centra v jihovýchodní části zahrady se stala středem zájmu návštěvníků. Za necelý rok, dne 19. září 2007, po zkušebním provozu bylo centrum za účasti téměř osmdesáti hostů slavnostně otevřeno. [23]

Moderně pojatá stavba vzdělávacího centra by měla sloužit především vysokoškolákům, studentům, ale i všem ostatním, kteří projeví zájem o přírodovědu a ekologii.

Doplňkem centra je expozice s terárii. Všechny učebny, sociální zařízení i ubikace šelem jsou ekologicky vytápěny tepelným čerpadlem. Návštěvníci mohou téměř bezprostředně, skrz sklo, pozorovat krásný pár tygrů ussurijských a pár dnes již v přírodě vyhynulých lvů berberských. Venkovní výběhy s vodními plochami jsou vykonstruovány tak, aby co nejvíce připomínaly jejich přirozené prostředí v divočině. [23]

Tygr ussurijský

Na rozdíl od lva, který potřebuje slunná místa, má tygr ussurijský srst přizpůsobenou i teplotám až mínus padesát stupňů Celsia. Proto obývá v poněkud chladnější, jihovýchodní části výběhu. Je to největší kočkovitá šelma na Zemi a žije samotářsky. Jeho váha dosahuje 250 kg a kvůli kácení lesů a pytlákům patří mezi velmi ohrožené zvíře. Jelikož tento druh šelem miluje vodu, mají hodonínští tygři Amur a Summi k dispozici bazén, který využívají i v chladných podzimních a zimních dnech.

Chovatelé se snaží co nejvíce napodobit jejich život v přírodě. Různě jim schovávají maso, aby je tygři byli nuceni hledat čichem a zachovali si tak své přirozené instinkty. [23]

Obr. č. 5. 6: Tygr ussurijský [43]

Lev berberský

Dříve byl domovem těchto lvů Tunis, Maroko a Alžír. V dnešní době se ve volné přírodě již nevyskytuje. Byl vyhuben a k vidění je pouze v soukromém chovu u dvora marockého krále v Rabatu, odkud také lva získávají zoologické zahrady

v celém světě. Samice dosahuje váhy od 110 do 170 kg, samec až 200 kg a délka těla je často až 2,8 metrů.

Sourozenci Šimon a Buzetta, pár, který nyní žije v hodonínské ZOO, byl převezen z olomoucké zoologické zahrady. Obývají jihozápadní část výběhů s uměle vytvořeným pahorkem a dalšími prvky, které potřebují k životu. Ctižádostí každé zahrady, která lvy vlastní, je odchov tohoto vzácného druhu. [23]

Pavilonek pro plameňáky

Pavilon byl dokončen v roce 2009. Pavilonek byl postaven u vodní plochy, kterou v další části obývá tygr usurijský. Proto je plocha oddělená pletivem. Přestože dorůstají do výšky až 140 cm, jsou velice úsporní. Zajímavostí je, že potřebují speciální krmení s obsahem karotenu. [38]

Zajímavé expozice

Výběhy velkých zvířat

Hlavní část hodonínské ZOO zabírá do kruhu uspořádaná pětice výběhů velkých kopytníků a pštrosů. Mezi prezentované druhy patří pštrosi dvoupřstí, antilopy nilgau, zebry Chapmannovy a velbloudi jednohrbí. [3]

Obr. č. 5. 7: Výběh pštrosů [44]

Zadní výběhy kopytníků

V zadní části zahrad se rozkládají dva rozlehlé výběhy. První je domovem jelenů a muflonů, druhý obývají pouštní antilopy. [3]

Kolekce šelem

Zoologická zahrada Hodonín chová několik různých druhů šelem. Patří mezi ně lvi, jaguáři, kteří úspěšně odchováli mláďe, tygři ussurijské či psi hřivnatí. Pozornost si zaslouží medvědi hnědí, oceloti velcí nebo třeba nosáli červení. [3]

5.8. Vzdělávací centrum velkých kočkovitých šelem v ZOO Hodonín

S výstavbou vzdělávacího centra se začalo v srpnu roku 2006. Za necelý rok bylo centrum zdárně dokončeno a 19. září 2007 bylo slavnostně otevřeno. Výstavba vzdělávacího centra byla financována z dotace Státního fondu životního prostředí a také z financí, které poskytlo město Hodonín. Celková částka na výstavbu vzdělávacího centra činila 21 500 000 Kč. [9]

Vzdělávací centrum bylo vybudováno za těmito účely:

- osvěta a vzdělávání veřejnosti, školské mládeže
- nová koncepce vzdělávacích a výukových programů
- komentované prohlídky a terénní exkurze
- osvětové akce, zapojení do kampaní, mezinárodní výměnné pobyty
- přírodovědecké kroužky, pořádání soutěží
- vědecká a výzkumná činnost. [9]

Hodonínská zoologická zahrada nabízí několik výukových programů. Výukové programy jsou určeny pro mateřské školy, základní školy, střední školy a také pro vysoké školy. Programy jsou připravovány maximálně pro třicetičlennou skupinu.

Od 1.5 do 1.7 2010 se výukových programů zúčastnilo až 1684 dětí ze 39 základních a mateřských škol a gymnázií. V prosinci se počet dětí, se kterými centrum spolupracuje, zvýšil na téměř 4000.

Pro zájemce je možné domluvit komentované prohlídky. Tyto prohlídky mohou být na šedesát, devadesát případně sto dvacet minut. Optimální délka je právě devadesát minut. Prohlídku vede lektor, který podává odborný výklad a odpovídá na případné dotazy. Součástí prohlídky jsou stabilní exponáty a pomůcky. Pro zájemce také ukázky krmení zvířat a sokolnické práce. Možný je i kontakt se zvířaty. [25]

Interiér vzdělávacího centra byl obohacen terárii zabudovanými ve stěnách a také o potřebné zázemí zahrnující šatnu personálu, prosklenou přípravnu a sklady, dále o halu návštěvníků, stanici přírodovědců, občerstvení a WC. Nejdůležitější částí nové stavby je vzdělávací centrum s laboratoří, vybavené moderní technikou. Jako první je využívali členové kroužku, kteří se zajímají o problematiku koní a lam, o něž se také budou pod odborným vedením starat. Vzdělávací centrum se nebrání pomoci studentům při různých studiích, badatelských a výzkumných akcích, ani zájemcům o vzdělání z řad veřejnosti. Naopak na zájem studentů či veřejnosti pohlíží velmi kladně a ochotně. [9]

ZOO Hodonín se jako jediná účastní přírodovědné soutěže Zelená stezka – Zlatý list. Jedná se o největší celostátní přírodovědně-ekologickou soutěž mimoškolních i školních kolektivů dětí a mládeže. Družstva soutěží ve znalostech o živé i neživé přírodě a o její ochraně. Na jednotlivých stanovištích se pod vedením odborníků prověřují znalosti z těchto oblastí: zoologie, ornitologie, botanika, entomologie, dendrologie, geologie, mykologie, ale i ekologie a ochrany životního prostředí nebo meteorologie a astronomie. [25]

Součástí centra jsou také výběhy kočkovitých šelem. Zde se návštěvníci mohou kochat pozorováním páru tygrů ussurijských a vzácných lvů berberských. Výběhy těchto šelem byly navrženy tak, aby zabíraly co největší plochu a mohly tak simulovat jejich přirozený biotop. Proto je také výběh teplomilných lvů směřován k jižní straně a je opatřen pískem, balvany, kládami a bazénem. Napodobování přirozeného prostředí odpovídá i způsob krmení. [24]

Obr. č. 5. 8: Lev berberský [47]

5.9. Útulek pro psy a kočky

Součástí provozu Zoologické zahrady Hodonín je také útulek pro psy a kastrační centrum pro kočky. Útulek byl založen 1. srpna 1996 a na základě veterinárních podmínek se nachází 150 metrů od areálu ZOO. V současnosti má 31 kotců pro psy, z toho jeden přijímací box pro policii, pro noční případy. V zimě se množství psů navyšuje až na padesát kusů. Pokud je v útulku volno, přijímají psy z okolních vesnic.

Útulek pro psy je příspěvková organizace, provozovatelem je ZOO Hodonín. Na provoz přispívá město Hodonín až 600 000 Kč. Tato částka slouží k pokrytí nákladů na údržbu, elektřinu, vodu a také na výplatu mezd pro dva zaměstnance. Částka na vybudování útulku se pohybovala kolem 2 120 000 Kč.

Cílem této příspěvkové organizace je, aby psi, kteří nemají majitele, neběhali volně po ulicích.

V útulku jsou občas pořádány akce. Nejznámější je akce:

Vánoce pro pejsky: byla prodloužena otvírací doba, lidé nosili pejskům jídlo. Vybralo se až 200 tun jídla. [10]

6. Srovnání Zoologické zahrady Hodonín s jinými ZOO v regionu

6.1. Charakteristika srovnávaných zoologických zahrad

ZOO Brno

Areál brněnské zoologické zahrady se nachází na okraji města Brna v městské části Bystrc. V roce 1953 byla zahrada poprvé otevřena veřejnosti. Od roku 2000 je členem Světové asociace zoologických zahrad a akvárií. [27] Brněnská zoologická zahrada zabírá více než 65,5 ha půdy. [28]

První snahy o založení zahrady se objevily už v polovině třicátých let 20. století. Oficiálně byla však otevřena až po válce roku 1953. Větší pavilony jako pavilon opic, plazů či bazén lachtanů, se začaly stavět až v letech šedesátých. Koncem osmdesátých let byl vystavěn i velký pavilon exotického ptactva, který slouží dodnes. Na přelomu tisíciletí zpřístupnila ZOO i moderně pojaté expozice jako jsou Tygří skály či pavilon Tropického království. V posledních letech pokračoval rozvoj hlavně ve spodní části zahrady, kde vznikla geograficky pojatá expozice Beringie. [3]

V zahradě najdeme velkou škálu zvířat z celého světa. Podílí se na chovu ohrožených zvířat, jako je například kůň Převalský. ZOO Brno provozuje Stálou akvarijní výstavu v historickém centru města Brna. Výstava byla otevřena v roce 1969 a návštěvníkům odhaluje tajemství života pod hladinou sladkých i slaných vod. [28]

Mimo expozice se zvířaty je k dispozici také Dětská ZOO, která byla nově upravena v roce 2007. Dále nabízí řadu stánků s občerstvením, restauraci, dětské hřiště a trampolínové centrum. V letních měsících se návštěvníci mohou po zahradě povozit vláčkem. [27]

Zajímavá expozice

V roce 2009 začala zahrada s výstavbou nového expozičního souboru Beringie. Areál, který se rozprostírá na ploše zhruba jednoho hektaru, umožňuje návštěvníkům pohybovat se v prostředí co nejvíce podobném tomu, v němž lze zvířata spatřit ve volné přírodě, jde o prostředí Kamčatky a východní Sibiře. Je domovem medvědů, rosomáků, lišek, sovic a bahňáků. Po roce výstavby byla expozice dokončena a 9. října 2010 slavnostně otevřena. Vybudování severské expozice stálo téměř 80 milionů korun a více

než polovina částky byla z fondů Evropské unie. Jedná se o největší investici v dějinách brněnské zahrady.

Největší zájem veřejnosti vzbuzují od prvního dne medvědice Kamčatka a její partner Jelizor. Do Brna přijeli ze ZOO v ruském Rostově na Donu. V minulosti měli pět mláďat, z nichž tři byla po odchovu vypuštěna do divočiny. Součástí výběhu je vodopád a uměle vytvořené skály s jezírkem. [29]

V doplňkových expozicích se pohybují rosomáci sibiřští, lišky polární, sovice sněžní a další ptačí druhy ze skupiny bahňáků. Středem areálu vede dobrodružná naučná stezka, z níž je možno pozorovat přirozeně reagující zvířata. Ve středu expozice se nachází lovecké středisko tvořené dřevěnými kamčatskými chalupami, kde je k dispozici přednáškový sál a veškerý návštěvnický servis. [30]

Obr. č. 6. 1: Expozice Beringie [45]

ZOO a zámek Zlín – Lešná

Zoologická zahrada Lešná patří mezi moderní ZOO a zároveň také k nejkrásnějším místům celé Moravy. V expozicích s rozlohou 50 ha přebývá přes 200 druhů zvířat. Areál je členěn podle geografických oblastí, jak je poslední dobou u moderních zahrad zvykem. [32]

První exotická zvířata se v soukromé sbírce majitele zámku objevila na počátku třicátých let 20. století. Pro veřejnost byla zahrada otevřena v roce 1948. V šedesátých letech byly vybudovány pavilony primátů a šelem. Větší příliv živočichů přišel

v sedmdesátých a osmdesátých letech. Od devadesátých let získává zahrada podobu bioparku. V posledních letech byla obohacena o moderní pavilon slonů a tropickou halu Yucatan. Nalezneme zde i moderně pojaté venkovní expozice různých zvířat. [3]

Obr. č. 6. 2: Skleněná tropická hala Yucatan [46]

Celému areálu dominuje původní zámek, v jehož suterénu se nacházejí terária se zástupci třídy plazů. Důležitou součástí zahrady je kromě zámku i historický zámecký park starý více než 200 let. [32] Park zaujímá plochu 12 ha a najde se zde na 1150 druhů či variet bylin i dřevin včetně stromů starých až 300 let a vzácných exemplářů rostlin z celého světa. [3]

Specialitou zlínské ZOO jsou velké biotopové expozice obývané několika druhy živočichů dané oblasti a průchozí výběhy či voliéry, kde se návštěvníci dostávají do kontaktu s chovanými zvířaty. [3] Zahrada má také oprávnění k šlechtění a k vedení plemenné knihy Lipických koní. [32]

K vidění jsou také žirafy, sloni, nosorožci, zebry, asijské tygři, ušatí medvědi, gibboni, australské klokany, běžci emu, ale i jihoameričtí papoušci, lamy nebo mravenečníci. V nové tropické hale Yucatan, která obdržela v roce 2006 Cenu novinářů, je k vidění mezi faunou a flórou i vzpomínka na civilizaci Mayů, někdejších obyvatelů Yucatanského poloostrova. [31]

Zajímavá expozice

Zlínské zoologické zahradě se podařilo dobudovat soustavu expozic s názvem Etiopie. V srpnu 2008 obdržela Oznámení o poskytnutí dotace ve výši 29 300 000 Kč na vybudování právě této expozice. [34] Etiopie byla slavnostně otevřena 14. srpna 2010. Projekt představuje nejen zvířata typická pro Etiopii, ale přibližuje i život tamních domorodců. [33]

V rámci výstavby vznikl výběh pro paviány dželada, kteří obývají svah nad pavilonem slonů. Součástí komplexu je také expozice damanů skalních a největší ptačí voliéra s ocelovou sítí v českých ZOO, ve které žijí jeřábi laločnatí, nesyti afričtí, kladivouši afričtí a jiní afričtí ptáci. V horní části oblasti se vedle stylové kruhové chýše nachází dvorek pro ovce somálské. Expozice zvířat byly obohaceny o velké množství originálních etnografických předmětů, které přímo pro zoologickou zahradu vyrobili příslušníci etiopského kmene Konso. [34] Jedná se o různé pracovní nástroje, keramiku, včelí úly, velké proutěné nádoby a také stylizované dřevěné sochy waga. Některé z těchto předmětů tvoří dekorace expozic, ale většina z nich najde své místo až v připravované domorodé vesnici, která by měla vzniknout v roce 2011. [33]

6.2. Srovnání hodnot z vybraných zoologických zahrad

Zoologická zahrada	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Zoologická zahrada Hodonín	134 695	146 281	151 112
Zoologická zahrada Brno	252 387	326 930	250 184
Zoologická zahrada Zlín – Lešná	503 450	490 010	507 330

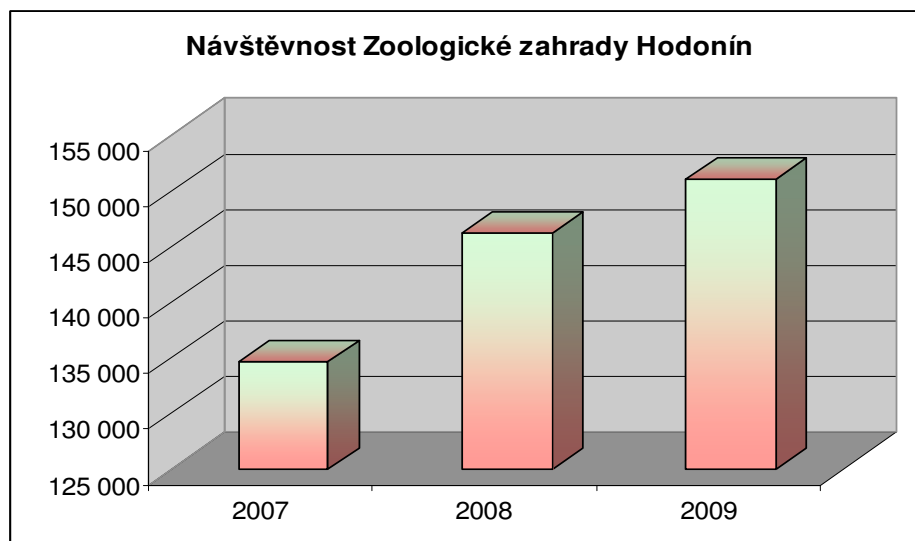
Tabulka č. 6. 1: Přehled návštěvnosti daných zoologických zahrad [6] [30] [34]

Nejnižší návštěvnost zaznamenala ZOO Hodonín v roce 2007. Ve srovnání s Brnem a se Zlínem je návštěvnost poměrně nižší. Je to dáno také tím, že Zoologická zahrada Hodonín je menší, než zmíněné dvě zoologické zahrady, také město Hodonín je podstatně menší.

V roce 2008 návštěvnost v Zoologické zahradě Hodonín vzrostla o 11 586 návštěvníků. Na tomto zvýšení se mírně podílelo i vzdělávací centrum velkých kočkovitých šelem, které bylo dostavěno koncem roku 2007. Brno zaznamenalo rekordní počet návštěvníků 326 930, tedy o 74 543 osob více než v roce předcházejícím, vyvolaný narozením dvojčat ledních medvědů. Zvýšený zájem způsobila populární dvojčata ledních medvědů Billa a Toma. Zlín jako jediný ze tří srovnávaných ZOO zaznamenal pokles návštěvnosti o 13 440 návštěvníků. Na základě statistických údajů se potvrdilo, že zde hraje velkou roli počasí. Mimořádně nepříznivé klimatické podmínky v průběhu ledna až dubna způsobily snížení návštěvnosti v porovnání s rokem 2007. Na tomto propadu se podílel i na první pohled nenápadný faktor, který se ale na počtu návštěvníků zásadně odráží. Velikonoční pondělí připadlo na 24. března a denní návštěvnost dosáhla pouze 1 139 osob, o rok dříve, kdy tento svátek připadl na 9. dubna, do zlínské ZOO zamířilo až 12 134 osob. Celkem zásadní změna nastala až počátkem května, díky pěknému počasí a především díky otevření nového pavilonu plameňáků v africké části zlínské zahrady. Návštěvnost pak rostla po celou dobu letních měsíců, ale nedosáhla již takového čísla jako v roce 2007. [34]

Rok 2009 znamenal tentokrát snížení pro Zoologickou zahradu Brno. Návštěvnost zde poklesla o 76 746 osob. Tento úbytek byl zapříčiněn jednak ekonomickou krizí, v jejímž důsledku lidé více šetřili, ale také statisticky optickým klamem, způsobeným mimořádně vysokou návštěvností v roce 2008. Na snížení návštěvnosti se mírně podepsal i fakt, že Brněnská přehrada, která je považována za významný turistický cíl, ležící v bezprostřední blízkosti ZOO, byla z hygienických důvodů vypuštěna. Tudíž nefungovala ani lodní doprava, která s brněnskou zahradou v předchozích letech spolupracovala.

Naopak Zoologická zahrada Hodonín zaznamenala zvýšení návštěvnosti o 4 831 osob a návštěvnost zlínské zoologické zahrady činila 507 330 osob, což je o 17 320 osob více než v loňském roce. [30]

Graf č. 6. 1: Návštěvnost Zoologické zahrady Hodonín [6] [30] [34]

6.3. Srovnání ekonomických údajů

Rok 2007

ZOO		Hodonín	Brno	Zlín
Výnosy	Celkem	16 642 000	69 955 440	64 510 000
	Vstupné	4 627 000	10 534 344	33 510 000
	Příspěvek od zřizovatele	9 377 000	39 495 000	20 600 000
	Pronájem	323 000	765 415	2 955 000
Náklady	Celkem	16 491 000	69 665 764	63 786 000
	Mzdové náklady	6 198 000	23 501 496	19 853 000
	Krmivo	1 210 000	2 895 627	4 503 000
	Energie	1 097 000	4 373 839	4 188 000

Tabulka č. 6. 2: Přehled výnosů a nákladů ZOO za rok 2007 (Kč) [6] [30] [34]

Rok 2008

ZOO		Hodonín	Brno	Zlín
Výnosy	Celkem	18 368 000	77 697 706	69 944 000
	Vstupné	6 140 000	15 351 271	37 154 000
	Příspěvek od zřizovatele	8 713 000	40 702 000	21 308 000
	Pronájem	410 000	1 290 656	2 891 000
Náklady	Celkem	18 335 000	74 888 557	68 022 000
	Mzdové náklady	6 681 000	25 461 694	20 842 000
	Krmivo	1 501 000	3 360 548	5 024 000
	Energie	1 300 000	5 320 441	6 165 000

Tabulka č. 6. 3: Přehled výnosů a nákladů ZOO za rok 2008 (Kč) [6] [30] [34]

Rok 2009

ZOO		Hodonín	Brno	Zlín
Výnosy	Celkem	19 057 075	72 774 171	76 613 000
	Vstupné	6 357 000	11 329 963	43 038 000
	Příspěvek od zřizovatele	9 503 000	41 324 000	22 052 000
	Pronájem	369 000	1 458 569	3 429 000
Náklady	Celkem	19 057 000	72 706 970	74 543 000
	Mzdové náklady	7 091 000	27 253 842	21 671 000
	Krmivo	1 513 000	3 081 675	5 358 000
	Energie	1 680 000	5 431 078	5 952 000

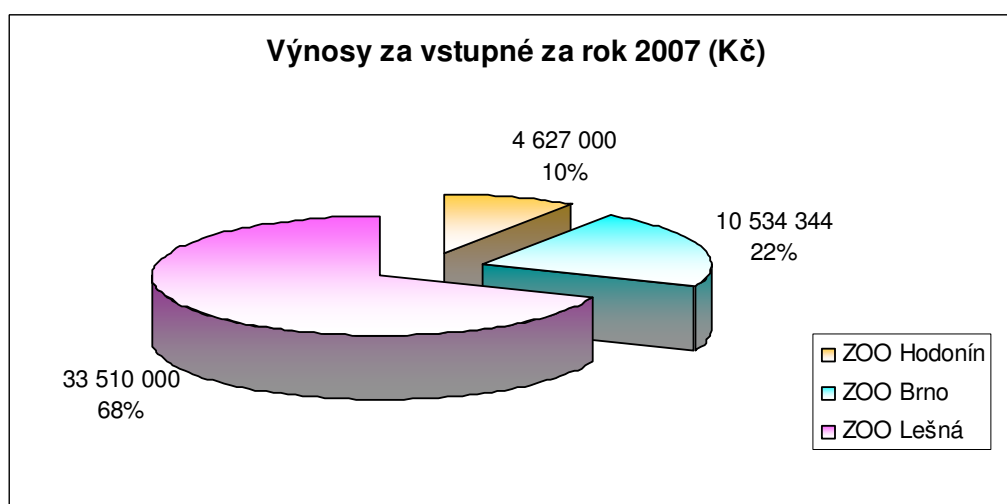
Tabulka č. 6. 4: Přehled výnosů a nákladů ZOO za rok 2009 (Kč) [6] [30] [34]

7. Výsledky průzkumu

7.1. Rok 2007

Celkové výnosy Zoologické zahrady Hodonín za rok 2007 činily 16 642 000 Kč. V porovnání se Zoologickou zahradou Brno, jejíž výnosy činily 69 955 440 Kč, je to podstatně méně. Zoologická zahrada Zlín dosáhla za rok 2007 výnosu 64 510 000 Kč, což je jen o něco méně než Brno. Z toho vyplývá, že ZOO Hodonín je ve srovnání s Brnem a Zlínem poměrně menší a ne tak výnosná.

V hodonínské zahradě tvořily výnosy za vstupné 27,8 % celkových příjmů, tedy 4 627 000 Kč. Ze srovnávaných ZOO dosáhla nejvyšších výnosů za vstupné zlínská zoologická zahrada a to 33 510 000 Kč. Bylo tomu tak především díky vysoké návštěvnosti zaznamenané v tomto roce. Zoologická zahrada Brno dosáhla výnosů za vstupné ve výši 10 534 344 Kč.

Graf č. 7. 1: Výnosy za vstupné za rok 2007 (Kč) [6] [30] [34]

Vzhledem k návštěvnosti jsou výnosy za vstupy jednotlivých zoologických zahrad odpovídající.

Nejvyšší příspěvek od zřizovatele zaznamenala zahrada v Brně a to ve výši 39 495 000 Kč. Příspěvek pro hodonínskou zahradu činil ve srovnání s ostatními jen minimum a to ve výši 9 377 000 Kč, vzhledem k velikosti zahrady je to pochopitelné a odpovídající. ZOO Zlín získala od města příspěvek ve výši 20 600 000 Kč.

Za rok 2007 dosáhla Zoologická zahrada Hodonín výnosy z pronájmu ve výši 323 000 Kč. Bylo to nejméně ze tří srovnávaných zahrad. Nejvíce zaznamenal Zlín a to 2 955 000 Kč.

Stejně jako nejvyšších výnosů tak i nejvyšších nákladů dosáhla Zoologická zahrada Brno, a to ve výši 69 665 764 Kč. Zoologická zahrada Hodonín zaznamenala celkové náklady 16 491 000 Kč. Ze tří srovnávaných ZOO měla nejlepší hospodářský výsledek Zoologická zahrada Zlín, jejíž náklady činily 63 786 000 Kč.

Náklady na mzdy v hodonínské zahradě tvořily 37,6 % z celkových nákladů, tedy 6 198 000 Kč, v této částce není započítána platba sociálního a zdravotního pojištění. Zlín a Brno měly mzdové náklady podstatně vyšší. Je to způsobeno větším počtem zaměstnanců, které obě zoologické zahrady zaměstnávají. V roce 2007 zaměstnávala brněnská ZOO 113 zaměstnanců a mzdové náklady činily 23 501 496 Kč, ve zlínské ZOO v té době pracovalo 81 zaměstnanců a mzdové náklady činily 19 853 000 Kč. [30] [34]

Velikost nákladů vynaložených za krmivo je také velmi rozdílná. I zde hraje roli velikost zahrady a počet chovaných zvířat. Nejmenší náklady měla opět ZOO Hodonín a to ve výši 1 210 000 Kč, částka by byla o něco vyšší nebýt akcí pořádaných zahradou, při kterých lidé nosili dobrovolně krmivo pro zvířata. Nejvyšší náklady za krmivo měla ZOO Zlín, náklady dosáhly částky 4 503 000 Kč. ZOO Brno, která v roce 2007 chovala 1568 zvířat, dosáhla nákladů ve výši 2 895 627 Kč. [30]

Náklady za energii měla zahrada Hodonín ve srovnání se Zlínem a Brnem minimální, a to pouze 1 097 000 Kč. Brněnská zahrada vynaložila za energii náklady ve výši 4 373 839 Kč a zlínská zahrada 4 188 000 Kč.

Výsledky Zoologické zahrady Hodonín byly ve srovnání s Brnem a Zlínem podstatně nižší. Je to dáno rozdílnou velikostí provozní plochy, stejně tak počtem chovaných zvířat. Hodonín je podstatně menší ve srovnání se Zlínem a Brnem.

7.2. Rok 2008

V roce 2008 zaznamenala ZOO Hodonín zvýšení výnosů oproti roku 2007 o 1 726 000 Kč. Celkové výnosy tedy činí 18 368 000 Kč. Celkové zvýšení výnosů způsobilo zvýšení vstupného o 10 Kč, ale také vyšší návštěvnost způsobená zprovozněním vzdělávacího centra a novými přírůstky rysa ostrovida, medvědice

malajské a páru klokana rudého. Celkový počet návštěvníků v roce 2008 vzrostl o 11 586 návštěvníků a vyšplhal se na celkový počet 146 281. Toto zvýšení se projevilo také ve zvýšení výnosů ze vstupného, které činí 6 140 000 Kč, což je o 1 513 000 Kč více než v roce 2007. Zvýšení celkových výnosů zaznamenaly i zahrady Brno Zlín. Zoologická zahrada Brno dosáhla celkových výnosů ve výši 77 697 706 Kč, což je o 7 742 266 Kč více než v roce 2007. Zoologická zahrada Zlín zaznamenala nárůst o 5 434 000 Kč. I tady se na zvýšení celkových výnosů nejvíce podílely zvýšené výnosy ze vstupu. Brno navštívilo oproti předchozímu roku dokonce až o 74 543 více návštěvníků a celkový počet se tedy vyhoupl na 326 930 návštěvníků, což je nejvíce za posledních 20 let. Toto zvýšení způsobil zdařilý odchov mláďat ledních medvědů. Zvýšení se pozitivně projevilo na celkových výnosech za rok 2008. Naproti tomu zlínská ZOO zaznamenala návštěvnost menší než v předchozím roce a to o 13 440 návštěvníků. Přesto zvýšením ceny vstupného vzrostly i tržby za vstupné a to téměř o 3 644 000 Kč. Právě díky tomuto nečekanému zvýšení dosáhly celkové výnosy vyšší hodnoty než v roce předcházejícím.

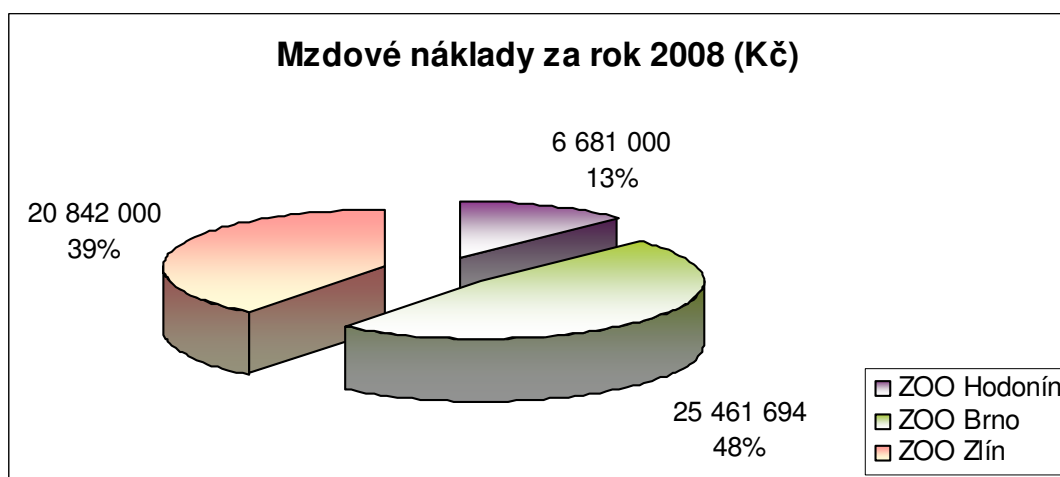
Jediného poklesu z výnosových položek zaznamenal příspěvek od zřizovatele. Oproti loňskému roku získala ZOO Hodonín pouhých 8 713 000 Kč, což je o 664 000 Kč méně. Naopak Zlín a Brno zaznamenaly zvýšení příspěvku. Brno získalo oproti roku 2007 příspěvek vyšší o 1 207 000 Kč, tedy celkových 40 702 000 Kč. Zlín získal příspěvek vyšší o 708 000 Kč a celková hodnota činí 21 308 000 Kč.

Výnosy z pronájmu nebytových prostor a ploch tvoří 2,2 % z celkových výnosů, které hodonínská zoologická zahrada dosáhla. Tyto výnosy jsou výrazně nižší než ve zlínské a brněnské zoologické zahradě. Činí pouze 410 000 Kč, zato v Brně to bylo 1 290 656 Kč, tedy o 525 241 Kč více než v roce 2007. Zlín zaznamenal pokles těchto výnosů o 64 000 Kč, a to z loňských 2 955 000 Kč na 2 891 000 Kč.

Stejně jako vzrostly výnosy, vzrostly i náklady. V hodonínské ZOO vzrostly náklady o 1 844 000 Kč na celkových 18 335 000 Kč. I přesto, že Zoologická zahrada Brno zaznamenala vyšší výnosy oproti loňskému roku, náklady se také zvýšily na celkových 74 888 557 Kč. Zoologická zahrada Zlín zaznamenala také zvýšení celkových nákladů na 68 022 000 Kč a celkově dosahovala vyšší ziskovosti než v roce 2007.

Při současném stavu 34 zaměstnanců činily mzdové náklady v hodonínské zoologické zahradě 6 681 000 Kč, což je o 483 000 Kč více než v loňském roce. [6]

Brněnská zahrada snížila stav zaměstnanců z celkových 113 na 103 zaměstnanců. [30] Naopak mzdové náklady vzrostly na celkových 25 461 694 Kč. ZOO Zlín také snížila stav zaměstnanců z 81 původních na 80 zaměstnanců. [34] Oproti tomu náklady na mzdy vzrostly na 20 842 000 Kč. Bylo to zapříčiněno rozvojem zahrady a potřebou přijímat brigádníky. V tomto roce přijala zlínská ZOO celkem 22 brigádníků.

Graf č. 7. 2: Mzdové náklady za rok 2008 (Kč) [6] [30] [34]

V roce 2008 byl celkový stav zvířat v Zoologické zahradě Hodonín 579 a 173 druhů zvířat. [6] Při tomto množství jsou náklady na krmivo odpovídající v případě, že porovnáme výši nákladů na krmivo se zlínskou a brněnskou zoologickou zahradou.

I u těchto nákladů bylo zaznamenáno v hodonínské ZOO mírné zvýšení na 1 501 000 Kč. Zvýšení zaznamenaly i ostatní dvě zahrady. V Brně vzrostl počet chovaných zvířat o 73 nových kusů. [30] Vzhledem k této skutečnosti je zvýšení o 464 921 Kč přijatelné. ZOO Zlín zaznamenala zvýšení nákladů za krmivo o 521 000 Kč k celkovému počtu zvířat 1 641 kusů. [34]

Velikost provozu jednotlivých ZOO se odrazila i v nákladech za energii. Jelikož Hodonín je malá zahrada, odpovídají tomu i náklady vynaložené na energii, které jsou 1 300 000 Kč, tedy 7,1 % z celkových nákladů. Oproti roku 2007 se zvýšily o 203 000 Kč. Toto zvýšení je zapříčiněno rostoucími cenami za energie. Zvýšení nákladů za energie postihlo všechny srovnávané zoologické zahrady. V Brně to bylo o 946 602 Kč a ve Zlíně dokonce až o 1 977 000 Kč.

7.3. Rok 2009

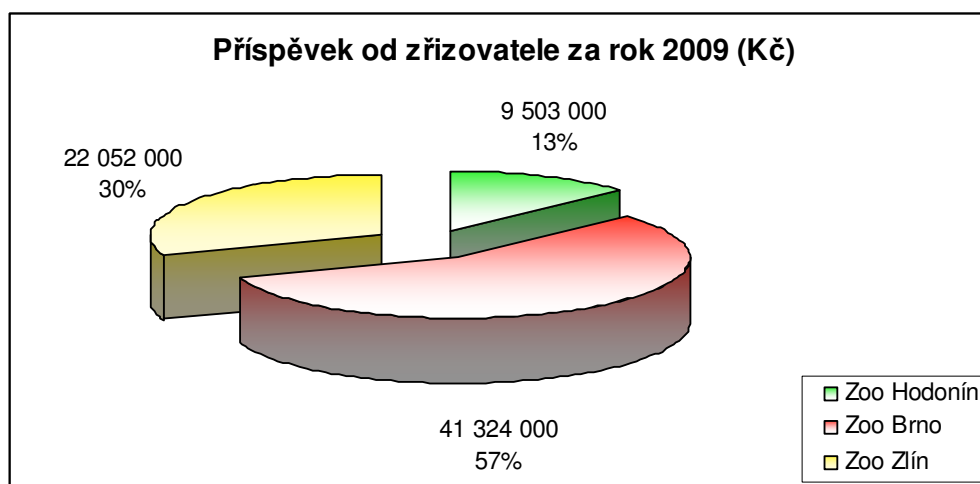
Hospodaření Zoologické zahrady Hodonín za rok 2009 skončilo s kladným hospodářským výsledkem. Nárůst tržeb zaznamenala u vstupného, a to díky vyššímu počtu návštěvníků, kteří se mimo jiné přišli podívat i na nové pavilony s plamenáky a na novou expozici s názvem Sokolnictví. V porovnání s rokem 2008 přišlo do ZOO o 4 831 návštěvníků více, celkem tedy 151 112 a poprvé se zahradě podařilo překročit hranici 150 000 návštěvníků za rok. Celkové příjmy Zoologické zahrady Hodonín tedy dosáhly 19 057 075 Kč.

Pro Zoologickou zahradu města Brna byl rok 2009 ne příliš obvyklým. Návštěvnost se oproti roku 2008 snížila o 76 746 osob, což způsobilo nižší tržby za vstupné a to se odrazilo v celkových příjmech, které poklesly o 4 923 535 Kč. Pokles návštěvníků můžeme odůvodnit hospodářskou krizí, další možnou příčinou je uzavření Brněnské přehrady.

ZOO Lešná, stejně jako Hodonín, zaznamenala zvýšení celkových příjmů a to na 76 613 000 Kč. Tady k tomu dopomohla zvýšená návštěvnost. Ta vzrostla z 490 010 osob na 507 330 návštěvníků. To samozřejmě vedlo ke zvýšení výnosů za vstupné a tedy i ke zvýšení celkových příjmů.

Co se týče výnosů ze vstupného, jak jsem již uvedla, výnosy vzrostly jak v Hodoníně tak ve Zlíně. Pokles zaznamenala pouze ZOO Brno pravděpodobně z důvodů, které jsou uvedeny výše. V hodonínské ZOO se výnosy ze vstupného zvýšily jen nepatrně a to z 6 140 000 Kč na 6 357 000 Kč, takže tvoří 33,4 % celkových výnosů. V Lešné bylo zvýšení výnosů ze vstupného o něco větší a to z 37 154 000 Kč na 43 038 000 Kč. Zoologické zahradě Brno poklesly výnosy ze vstupného o 4 021 308 Kč, tedy z 15 351 271 Kč na 11 329 963 Kč.

Příspěvek od zřizovatele získaly všechny tři srovnávané zoologické zahrady o něco větší než v roce 2008. V hodonínské zahradě to bylo přesně o 790 000 Kč více než v roce 2008, v brněnské o 622 000 Kč více a ve zlínské o 744 000 Kč více.

Graf č. 7. 3: Příspěvek od zřizovatele za rok 2009 (Kč) [6] [30] [34]

V roce 2009 zaznamenala Zoologická zahrada Hodonín jako jediná pokles výnosů z pronájmu oproti loňskému roku. Naopak Brno a Zlín své výnosy z pronájmu zvýšily. Hodonín tyto výnosy poklesly o 41 000 Kč a jejich stav činil 369 000 Kč. V Brně došlo k vzrůstu o 167 913 Kč. Zlín, který v roce 2008 zaznamenal snížení, v roce 2009 opět své tržby zvýšil, a to o 538 000 Kč, konečný stav výnosů z pronájmu za rok 2009 tedy činil 3 429 000 Kč.

Celkové náklady vzrostly u všech srovnávaných ZOO kromě brněnské zoologické zahrady. Hodonín zaznamenal zvýšení nákladů o 722 000 Kč. V růstu celkových nákladů se odrazilo zvýšení počtu zvířat, tím pádem vyšší náklady za krmivo a energii. Naopak Brno snížilo náklady z 74 888 557 Kč na pouhých 72 706 970 Kč, což je rozdíl o 2 181 587 Kč. Jedním z důvodů bylo snížení nákladů za krmivo. V Lešné se náklady zvýšily o 6 521 000 Kč.

V roce 2009 snížila hodonínská ZOO počet zaměstnanců z 34 na 33. [6] I přesto náklady na mzdy vzrostly, a to o 410 000 Kč a tvořily 37,2 % z celkových nákladů. Oproti tomu brněnská zoologická zahrada zvýšila počet zaměstnanců z původních 103 na 106 pracovníků. [30] S tím souvisí i zvýšení nákladů na mzdy a to na 27 253 842 Kč, tedy mzdové náklady tvoří 37,4 % celkových nákladů. Mzdové náklady nezahrnují platby sociálního a zdravotního pojištění. Počet zaměstnanců vzrostl i ve zlínské ZOO.

A to z 80 na 83 zaměstnanců. [34] Náklady na mzdy vzrostly o 829 000 Kč. Mzdy ve zlínské zahradě tedy tvoří 29,1 % z celkových nákladů.

Náklady na krmivo vzrostly v hodonínské ZOO o 12 000 Kč. Pouze brněnská zoologická zahrada dosáhla snížení nákladů za krmivo o 278 873 Kč, a to i přesto, že celkový počet chovaných zvířat oproti roku 2008 vzrostl z 1 641 na 1 669 zvířat. [30] ZOO Zlín také zvýšila počet z 1 119 na 1 162 zvířat. [34] Ale snížit náklady za krmivo se jim nepodařilo, naopak náklady se zvýšily o 334 000 Kč.

Náklady za energii se podařilo snížit pouze zlínské zoologické zahradě. Snížení je velmi obtížné vzhledem ke stále rostoucím cenám za energie. Hodonínská ZOO zvýšila náklady za energii z 1 300 000 Kč na 1 680 000 Kč. Brno zaznamenalo zvýšení o 110 637 Kč. Zlínu klesly náklady za energii z 6 165 000 Kč na 5 952 000 Kč. I malé snížení nákladů má pro zoologickou zahradu význam.

8. Návrhy a doporučení

Po sestavení charakteristiky Zoologické zahrady Hodonín a srovnání jednotlivých hodnot se Zoologickou zahradou Brno a Zoologickou zahradou Zlín bych uvedla následující doporučení:

1. Rozšíření a zvětšení plochy Zoologické zahrady Hodonín. Vzhledem k tomu, že se zahrada nachází na pouhých 7,5 ha, doporučovala bych rozšíření této plochy. Když porovnáme ostatní zoologické zahrady, jejich plochy dosahují několik desítek hektarů, což se samozřejmě odráží v nákladech, ale i ve výnosech. Celkové zvětšení by umožnilo chovat více zvířat a dostat ZOO na vyšší úroveň, aby přilákala více návštěvníků.
2. Zlepšit marketingovou stránku zoologické zahrady. Zahrada sice využívá některé dostupné mediální prostředky pro své zviditelnění, i přesto si myslím, že by propagaci bylo vhodné posílit a ZOO více zviditelnit. Pro zlepšení bych doporučovala častější reklamy v rádiích, více letáků na dostupných místech, nejen v informačním centru. Pro reklamu by mohla zahrada využít také krásné sluneční dny, kdy by městem mohl projíždět osobní automobil olepený logem zahrady a rozhlasem lákat kolemjdoucí na nějakou akci pořádanou v ZOO nebo zvát k běžné návštěvě. Další možností je najmout brigádníka, který by prostřednictvím kostýmu ztvárnil maskota hodonínské zoologické zahrady. Jeho úkolem by bylo chodit městem, rozdávat letáky s upoutávkami a dětem darovat sladkosti. Ke zvýšení návštěvnosti, například o víkendech, by mohla posloužit akce, kdy by děti získaly při návštěvě zahrady dárek. Dalším nedostatkem, kterého jsem si všimla, je málo silničních ukazatelů. Zahrada je poměrně izolovaná od centra města, leží až v okrajové části, proto je nutné na ni upozornit i prostřednictvím právě těchto ukazatelů.
3. V případě, že by se zahrada rozhodla plochu rozšířit, navrhovala bych prohlídky formou projížďky vláčkem po celém areálu ZOO. Myslím, že lidé s fyzickými problémy, důchodci i rodiny s dětmi by tuto formu prohlídky uvítali.

4. Dále bych doporučovala zlepšit možnosti dopravy. Jak jsem již zmiňovala, zoologická zahrada leží v odlehlé části města, cesta od centra je dlouhá a trvá několik desítek minut. Městská doprava zde sice funguje, ale autobus nestaví přímo u areálu ZOO, takže i když pojedeme městskou dopravou, musíme jít značný kus ještě pěšky, což může být pro důchodce a osoby s fyzickými potížemi nepříjemné a problematické.
5. Zmodernizovala bych také vzhled laviček i kanceláře samotných zaměstnanců.

9. Závěr

Zoologická zahrada Hodonín je jednou ze tří zoologických zahrad nacházejících se na jižní Moravě, avšak jedinou zahradou v okrese Hodonín. Menší rozlohou vyvolává dojem nenápadné, ale zajímavé turistické destinace. Každoročně tuto destinaci navštíví několik desítek tisíc návštěvníků.

Stejně jako v jiných oblastech i v cestovním ruchu existuje velká konkurence. Proto je nutné o turistické destinace neustále pečovat, zachovávat jejich přírodní ráz a vzbuzovat zájem turistů. V drtivé většině jsou výše uvedená kritéria závislá na finančních prostředcích a jejich výše a stav není nikdy pevně stanoven.

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo charakterizovat Zoologickou zahradu Hodonín. V rámci celkové charakteristiky jsem vývoj zahrady ohraničila časovými mezníky, a to od její historie až po plány, které má ZOO do budoucna. Popsala jsem jednotlivé pavilony i odchovy, kterými se zahrada může pyšnit. Největší pozornost jsem zaměřila na srovnání Zoologické zahrady Hodonín se Zoologickou zahradou města Brna a zlínskou ZOO. Srovnávala jsem především návštěvnost a vybrané ekonomické údaje. Z celkového srovnání, v časovém rozmezí tří let, mi nejlépe vyšla Zoologická zahrada Zlín, která zaznamenala největší návštěvnost a ve srovnání celkových příjmů a výdajů je na tom podstatně lépe než Zoologická zahrada Hodonín a poměrně na stejné úrovni jako brněnská zoologická zahrada. Sestavila jsem jistá doporučení, která jsou spíše orientační, vše samozřejmě závisí na finanční situaci, ve které se bude zahrada do budoucna nacházet.

Věřím, že nashromážděné informace vzbudí zájem některých účastníků cestovního ruchu natolik, že se rozhodnou Zoologickou zahradu Hodonín do budoucna navštívit a přičinit se tak o zvýšení potenciálu této destinace.

Seznam použitých zdrojů

a) Knihy, publikace, interní materiály

- [1] Brožura města Hodonín. Vydalo město Hodonín v roce 2008.
- [2] DOBRORUKA, L. J.; *Zoologické zahrady*. 1. vyd. Praha: SPN. 1989. 203 s. ISBN: 80-04-21177-1
- [3] FOKT, M. *Zoologické zahrady České republiky a okolních zemí*. 1. vyd. Praha: Academia, 2008. 398 s. ISBN 978-80-200-1620-1.
- [4] HESKOVÁ, M. a kol.; *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna. 2006. 222 s. ISBN: 80-7168-948-3
- [5] INDROVÁ, J. a kol.; *Cestovní ruch (základy)*. 1. vyd. Praha: Oeconomica. 2004. 113 s. ISBN 978-80-245-1569-4
- [6] Interní zdroj. Výroční zpráva Zoologické zahrady Hodonín.
- [7] JIROUŠEK, V.; *Unie českých a slovenských zoologických zahrad* (brožura). Vydala: Unie českých a slovenských zoologických zahrad. 2007.
- [8] JIROUŠEK, V. T.; *Zoologické zahrady České republiky a jejich přínos k ochraně biologické rozmanitosti*. Ministerstvo životního prostředí. 2005. ISBN 80-7212-362-9
- [9] osobní sdělení Ing. Radomíra Dohnala, environmentalista
- [10] osobní sdělení Jana G.

b) Internetové zdroje

- [11] Celosvětová multijazyčná Zoo databáze. *Pravidla a vytyčení pojmu Zoo* [online]. [cit.2010-11-22].
Dostupný z WWW: <<http://www.wzd.cz/wzd/rules-ces.htm>>
- [12] *Vítejte na jižní Moravě* [online]. c2010 [cit.2010-11-17].
Dostupný z WWW: <<http://www.jizni-morava.cz/>>
- [13] *Památky UNESCO jižní Moravy* [online]. c2005 [cit.2010-11-17].
Dostupný z WWW: <<http://www.jm-unesco.cz/>>

- [14] Jihomoravský kraj. *Základní údaje o Jihomoravském kraji* [online]. [cit.2010-11-17].
Dostupný z WWW: <<http://www.krjihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=27204&TypeID=2>>
- [15] *Hotel-penzion.cz. Jižní Morava* [online]. [cit.2010-11-17].
Dostupný z WWW: <http://www.hotel-pension.cz/Jizni_Morava.html>
- [16] Města a obce online. *Okres Hodonín* [online]. c1996-2011 [cit.2010-11-13].
Dostupný z WWW:
<<http://mesta.obce.cz/vyhledat2.asp?okres=3706&vzhled=ul>>
- [17] Města, obce a vesnice v ČR. *Okres Hodonín* [online]. [cit.2010-11-13].
Dostupný z WWW: <<http://www.obce-mesta.info/okres.php?id=Hodonin>>
- [18] Český statistický úřad Jihomoravský kraj. *Charakteristika okresu Hodonín* [online]. c2011 [cit.2010-11-13].
Dostupný z WWW:
<http://www.brno.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_hodonin>
- [19] Turistický atlas. *Zoo Hodonín* [online]. c2010 [cit.2010-11-17].
Dostupný z WWW:
<http://turistickyatlas.cz/vse/misto/6414_zoo-hodonin.html>
- [20] ZOO Park Vyškov. *Stavy zvířat* [online]. c2009 [cit.2010-12-29].
Dostupný z WWW: <<http://www.zoo-vyskov.cz/chovana-zvirata/stavy-zvirat>>
- [21] *Zoologická zahrada Hodonín* [online]. [cit.2010-12-14].
Dostupný z WWW: <<http://www.zoo-hodonin.cz/>>
- [22] Hradý-zámky.eu. *Hodonín Zoo* [online]. c2008-2011 [cit.2011-1-25].
Dostupný z WWW:
<<http://www.zamky-hrady.eu/zoo-hodonin-zoo-detaily,8>>
- [23] Zoo Hodonín. *Pavilony* [online]. c2011 [cit.2011-3-16].
Dostupný z WWW:
<<http://www.zoo-hodonin.estranky.cz/clanky/pavilony/pavilon-exotickeho-ptactva.html>>

- [24] Oficiální stránky města Hodonín. *Vzdělávací centrum velkých kočkovitých šelem v Zoo Hodonín* [online]. [cit.2011-2-24].
Dostupný z WWW:
<http://www.hodonin.eu/vismo/dokumenty2.asp?id_org=4041&id=866811>
- [25] Gymnázium Jiřího Wolker. *Zelená stezka – Zlatý list – národní kolo* [online]. c2009 [cit.2011-2-25].
Dostupný z WWW:
<<http://www.gjwprostejov.cz/index.php/stalo-se/123-zelena-stezka-zlaty-list-narodni-kolo>>
- [26] Unie českých a slovenských zoologických zahrad. *Členské zoo* [online]. c2009 [cit.2010-12-16].
Dostupný z WWW: <<http://www.zoo.cz/>>
- [27] TIXIK.com. *Zoo Brno* [online]. c2008-2011 [cit.2010-12-29].
Dostupný z WWW: <<http://cs.tixik.com/zoo-brno-2358340.html>>
- [28] Atlas ZOO. *Zoo Brno* [online]. [cit.2010-12-29].
Dostupný z WWW: <<http://www.atlaszoo.info/articles/zoo-brno/>>
- [29] Brněnské oko. *Zoo Brno – Beringia* [online]. c2008 [cit.2010-12-29].
Dostupný z WWW:
<<http://oko.brno.cz/index.php?nav01=5235&nav02=8944&nav03=17950&nav04=18125>>
- [30] Zoo Brno. *Beringia* [online]. c2007 [cit.2010-12-29].
Dostupný z WWW: <<http://www.zoobrno.cz/zoo-brno/beringie/>>
- [31] Zoo Zlín, neoficiální internetové stránky. *Lešná – zlínská zoo a zámek* [online]. [cit.2010-12-29].
Dostupný z WWW: <<http://www.zoo-lesna-zlin.cz/>>
- [32] Hrady.cz. *Zoo Zlín – Lešná* [online]. c1995-2011 [cit.2010-12-29].
Dostupný z WWW: <<http://www.hrady.cz/index.php?OID=2748>>
- [33] Slováký deník.cz. *Zoo Lešná otevře jedinečnou expozici* [online]. c2005 [cit.2010-12-29].
Dostupný z WWW: <http://slovacky.denik.cz/zpravy_region/zoo-lesna-otevre-jedinecnou-expozici-a739.html>
- [34] Zoo Zlín. *Zoo Zlín – Zoo kontinentů* [online]. [cit.2010-12-29].

- Dostupný z WWW:
<<http://www.zoolesna.cz/cz/zvirata-a-expozice/etiopie.html>>
- [35] Turistik. *Zoologické zahrady* [online]. [cit.2011-1-26].
Dostupný z WWW:
<<http://www.turistik.cz/cz/kategorie/volny-cas/zoologicke-zahrady/?pageNo=3>>
- [36] Made in nature. *Žebříček nejlepších zoo na světě podle magazínu Forbes* [online]. c2008-2011 [cit.2011-4-9].
Dostupný z WWW:
<http://www.zoopraha.cz/cs/o-zoo/novinky/zebricek-nejlepsich-zoo-na-svete-podle-magazinu-forbes>
- [37] Český statistický úřad. *Jihomoravský kraj* [online]. c2011 [cit.2011-4-9].
Dostupný z WWW:
<<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajkapitola/641011-10--01>>
- [38] iDnes.cz / Brno a jižní Morava. *Hodonínská zoo má novinku, hejno plameňáků* [online]. c1999-2011 [cit.2011-4-17].
Dostupný z WWW:
<http://brno.idnes.cz/hodoninska-zoo-ma-novinku-hejno-plamenaku-fi4-/brno-zpravy.asp?c=A091023_1277991_brno_krc>
- [39] Takeit. *Lázně Hodonín* [online]. c2007 [cit.2011-4-18].
Dostupný z WWW: <<http://lazne-hodonin.takeit.cz/?163655>>
- [40] Moderní Brno. *Léto na jižní Moravě* [online]. c2005-2011 [cit.2011-4-18].
Dostupný z WWW:
<<http://www.modernibrno.cz/aktualita.htm?aktualita=2827>>
- [41] ZOO Hodonín. *Obrázek* [online]. c2005-2011 [cit.2011-4-18].
Dostupný z WWW:
<http://verita.rajce.idnes.cz/ZOO_HODONIN/#001_ZOO_HODONIN.>
- [42] Turistika.cz. *ZOO Hodonín – plameňáci* [online]. c2005-2011 [cit.2011-4-18].
Dostupný z WWW:
< <http://www.turistika.cz/foto/353501/zoologicka-zahrada-hodonin>>
- [43] ZaZabavou.cz. *ZOO Hodonín* [online]. c2011 [cit.2011-4-18].

- Dostupný z WWW: <<http://www.zazabavou.cz/products/zoo-hodonin/>>
- [44] ZOO Hodonín. *Obrázek* [online]. [cit.2011-4-18].
Dostupný z WWW: <<http://noveobjevi.blog.cz/0809/4>>
- [45] *Beringia – ZOO Brno* [online]. c2011 [cit.2011-4-18].
Dostupný z WWW:
<http://www.binka001.estranky.cz/fotoalbum/beringia---zoo-brno/img_6806.html>
- [46] *Skleněná hala Yucatan* [online]. [cit.2011-4-18].
Dostupný z WWW:
<<http://thomuv.blog.cz/1007/zoo-lesna-s-malou-zastavkou-v-holesove>>
- [47] Kudy z nudy. *Zoologická zahrada Hodonín* [online]. c2010 [cit.2011-4-18].
Dostupný z WWW:
<<http://www.kudyznudy.cz/Aktivita-a-akce/Aktivita/Zoologicka-zahrada-Hodonin.aspx>>
- [48] Zoo Vídeň. *Co je to Zoo* [online]. c2010-2011 [cit.2011-4-12].
Dostupný z WWW: <<http://www.zooviden.cz/co-je-zoo.html>>
- [49] Topzine.cz. *Obrazem ZOO a Dinopark Vyškov* [online]. c2009-2011 [cit.2011-4-12].
Dostupný z WWW:
<<http://www.topzine.cz/obrazem-zoo-a-dinopark-vyskov/>>
- [50] InfoNature.cz . *ZOO Praha – pavilon Indonéska džungle* [online]. c2011 [cit.2011-4-12].
Dostupný z WWW:
<<http://www.infonature.cz/2009/08/zoo-praha-pavilon-indoneska-dzungle>>
- [51] Rajče.net. *ZOO Brno – fotky* [online]. c2005-2011 [cit.2011-4-12].
Dostupný z WWW:
<http://petulak.rajce.idnes.cz/Zoo_Brno_27.3.2010/?k=6#Fotografie447.jpg>

Seznam obrázků

Obr. č. 3. 1: Tropický pavilon Indonéská džungle

Obr. č. 3. 2: Znak UCSZ

Obr. č. 3. 3: Expozice Tygří skály

Obr. č. 3.4: Dino Park Vyškov

Obr. č. 4. 1: Mapa jižní Moravy

Obr. č. 4. 2: Lázně Hodonín

Obr. č. 5. 1: Zoologická zahrada Hodonín

Obr. č. 5. 2: Orangutan sumaterský

Obr. č. 5. 3: Tukan obrovský

Obr. č. 5. 4: Výběh pro plameňáky

Obr. č. 5. 5: Pavilon primátů

Obr. č. 5. 6: Tygr ussurijský

Obr. č. 5. 7: Výběh pštrosů

Obr. č. 5. 8: Lev berberský

Obr. č. 6. 1: Expozice Beringie

Obr. č. 6. 2: Skleněná hala Yucatan

Seznam tabulek

Tabulka č. 6.1: Přehled návštěvnosti daných zoologických zahrad

Tabulka č. 6.2: Přehled výnosů a nákladů ZOO za rok 2007 (Kč)

Tabulka č. 6.3: Přehled výnosů a nákladů ZOO za rok 2008 (Kč)

Tabulka č. 6.4: Přehled výnosů a nákladů ZOO za rok 2009 (Kč)

Seznam grafů

Graf č. 6.1: Výnosy za vstupné za rok 2007 (Kč)

Graf č. 7.1: Výnosy za vstupné za rok 2007 (Kč)

Graf č. 7.2: Mzdové náklady za rok 2008 (Kč)

Graf č. 7.3: Příspěvek od zřizovatele za rok 2009 (Kč)

Seznam použitých zkratek

EAZA	Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií
Hod	Hodina
Ha	Hektar
Kč	Korun
Kg	Kilogram
Km	Kilometr
Sb.	Sbírky
SR	Slovenská republika
T.G.M	Tomáš Garrigue Masaryk
UCSZ	Unie českých a slovenských zoologických zahrad
VŠB-TU	Vysoká škola Báňská, technická univerzita
Www	Internetové stránky
ZUŠ	Základní umělecká škola

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Uherském Hradišti dne 20. dubna 2011

.....
Jana Zemská

Adresa trvalého pobytu studenta:

Dědina 25, 696 02 Ratíškovice

Seznam příloh

Příloha číslo 1: Tabulka: Přehled provozních parametrů zoologických zahrad

Příloha číslo 2: Přehled zoologických zahrad v ČR

Příloha číslo 3: Výukové programy pro MŠ a ZŠ

Příloha číslo 4: Žebříček nejlepších ZOO na světě podle magazínu Forbes

Příloha číslo 5: Mediální partneři hodonínské ZOO

Příloha č. 1: Tabulka: Přehled provozních parametrů zoologických zahrad
[21] [30] [34]

ZOO	ZOO Hodonín	ZOO Brno	ZOO Zlín - Lešná
Město	Hodonín	Brno	Zlín
Rok založení	1975	1953	1948
Zřizovatel	město Hodonín	statutární město Brno	statutární město Zlín
Rozloha	7,5 ha	65,5 ha	52 ha
Vstupné	<p>Duben – říjen děti do 3 let: zdarma děti 3 - 15 let: 50 Kč studenti: 50 Kč dospělí: 80 Kč nad 70 let: 50 Kč</p> <p>Listopad – březen děti do 3 let: zdarma děti 3 – 15 let: 40Kč studenti: 40 Kč dospělí: 60 Kč nad 70 let: 40 Kč</p>	<p>děti do 3 let: zdarma děti 3 - 15 let:70 Kč studenti:70 Kč dospělí: 100 Kč senioři: 70 Kč rodinné vstupné*:270 Kč fotoaparát: 10 Kč videokamera: 20 Kč pes: 30 Kč</p>	<p>děti do 3 let: zdarma děti 3 – 15 let: 80Kč studenti: 100 Kč dospělí: 120 Kč senioři: 100 Kč rodinné vstupné**:360 Kč</p>
Počet druhů	160	304	211
Počet zaměstnanců	35	x	85
Členství	UCSZ	UCSZ	UCSZ

* rodinné vstupné (2 dospělí + 2-3 děti 3-15 let)

** rodinné vstupné (2 dospělé osoby a max. 3 děti)

Příloha č. 2: Přehled zoologických zahrad v ČR [35]

1. Zoologická zahrada Praha
2. Zoologická zahrada Plzeň
3. Zoologická zahrada Olomouc
4. Zoopark Chomutov
5. ZOO Dvůr Králové nad Labem
6. Zoologická zahrada Zlín
7. ZOO Chleby
8. Zoologická zahrada Jihlava
9. Zoopark Zájezd
10. Zoologická zahrada Ohrada
11. Zoologická zahrada Ústí nad Labem
12. Zoologická zahrada Ostrava
13. Zoologická zahrada města Brna
14. Zoopark Vyškov
15. Tropic Hukvaldy
16. Zoologická zahrada Liberec
17. Mořský svět
18. Zoologická zahrada Hodonín
19. Zoopark Zelčín
20. Krokodýlí ZOO Protivín
21. Zoologická zahrada Děčín

Příloha č. 3: Výukové programy pro MŠ a ZŠ [8]

- Korálový útes aneb Nemo se našel
- Hrátky se šelmami
- U Nás na statku
- Všechno létá, co má peří
- Kopytem sem, kopytem tam
- Na skok k protinožcům.

Výukové programy pro ZŠ a SŠ [8]

- Sovy a draví ptáci
- PRIMÁTI – předkové lidí
- Vodní mikrosvět
- Sladkovodní ryby
- Naši obojživelníci
- Po stopách zvěře
- Šelmy v ohrožení
- Hospodská zvířata
- Cesta do Afriky
- Poraněná zvířata
- Exotické ptactvo
- Jaká je dobrá voda?
- Tropické deštné lesy
- Mořský svět
- Příroda okresu Hodonín
- Ferda Mravenec očima entomologa
- Původ kulturních plodin
- Naši nejbližší sousedé aneb co roste a žije ve městech
- Adéla a ty další .

Příloha č. 4: Žebříček nejlepších ZOO na světě podle magazínu Forbes [36]

1. Animal Kingdom (Orlando, USA)
2. Basel ZOO (Basilej, Švýcarsko)
3. Beauval ZOO (Francie)
4. Berlin ZOO (Německo)
5. Bronx ZOO (New York, USA)
6. Chester ZOO (Velká Británie)
7. Zoo Praha
8. National Zoological Gardens of South Africa (Jihoafrická republika)
9. San Diego ZOO (USA)
10. Schonbrunner ZOO (Rakousko)
11. Singapore ZOO
12. Smithsonian National Zoological Park (Washington, USA)
13. Taronga and Western Plains (Sidney, Austrálie)
14. Toronto ZOO (Kanada)
15. Ueno Zoological Gardens (Tokio, Japonsko)

Příloha č. 5: Mediální partneři hodonínské ZOO

Hlavní mediální partner:

Další mediální partneři:

